

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Spor o Falklandy od skončení války v roce 1982

Lucie Pospíšilová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia
Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce
Spor o Falklandy od skončení války v roce 1982
Lucie Pospíšilová

Vedoucí práce:

PhDr. Pavel Hlaváček, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedeníh pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce PhDr. Pavlu Hlaváčkovi Ph.D. za jeho čas, věcné připomínky a cenné rady, které mi pomohly při zpracování této bakalářské práce.

Obsah

1 ÚVOD	1
2 KONFLIKT V MEZINÁRODNÍCH VZTAZÍCH.....	4
2.1 Definice konfliktu	4
2.2 Základní typy konfliktu	5
2.3 Intenzita a dynamika konfliktu	7
2.3.1 Intenzita konfliktu	7
2.3.2 Dynamika konfliktu.....	8
2.4 Ozbrojený konflikt a válka	9
3 SITUACE PŘED VÁLKOU A VÁLKA V ROCE 1982	13
3.1 Objevení a osídlení ostrovů	13
3.2 Spor o ostrovy od počátku 20. století až do začátku války	14
3.3 Válka o Falklandy	16
4 VÝVOJ BRITSKO-ARGENTINSKÉHO SPORU V LETECH 1982 – 2010.....	23
4.1 Spor o Falklandy od skončení války do roku 1989	23
4.2 Spor o Falklandy v letech 1990 až 1999	29
4.3 Spor o Falklandy od přelomu tisíciletí do roku 2010	35
5 VÝVOJ BRITSKO-ARGENTINSKÉHO SPORU OD ZNOVUOBJEVENÍ ROPY V ROCE 2010.....	42

5.1 Reakce aktérů sporu na těžbu ropy v okolí Falkland a následný vývoj konfliktu.....	43
5.2 Falklandské referendum.....	47
5.3 Současný vývoj sporu	50
6 ZÁVĚR	52
7 ZDROJE	55
8 RESUMÉ	62
9 PŘÍLOHY	63

1 ÚVOD

Falklandské ostrovy, jinak také Malvínské ostrovy, leží v jižním Atlantiku a jsou tvořeny dvěma hlavními ostrovy – Východním a Západním Falklandem, a přibližně 200 malými ostrůvky ležícími okolo. Tyto ostrovy jsou zámořským územím Velké Británie, ale leží přibližně 700 kilometrů od argentinského pobřeží. Na svých oficiálních stránkách uvádějí, že počet obyvatel je 2563 (Falkland Islands Government 2012). Jak se může na první pohled zdát, Falklandské ostrovy nejsou ničím významné. Přesto stály Velké Británii a Argentině za to, aby o ně svedly v roce 1982 několikátýdenní válku. Válka ale nebyla ani začátkem, ani koncem tohoto konfliktu. Konflikt se táhne již od objevení ostrovů a trvá až do současnosti. Jak Velká Británie, tak Argentina si na ostrovy stále dělají nároky. Tato práce je jedno-případovou studií britsko-argentinského konfliktu. Cílem této práce je analyzovat vývoj vztahů mezi zmíněnými státy a především analyzovat měnící se charakter tohoto konfliktu, jeho dynamiku a intenzitu.

Důvod, proč se zabývat tímto tématem je, že i v dnešní době dvě vyspělé země mohou vést spor o ostrovy, jejichž význam není nijak význačný. Sama Thatcherová ve své knize napsala, „že jako příčina války ve 20. století nebyly Falklandy nikdy pravděpodobné“ (Thatcherová 1996: 125). Přesto neváhala na jejich obranu nasadit největší počet vojáků, který Británie od 2. světové války nasadila. Stejně tak Argentině prohraná válka nezabránila v dalším nárokování těchto ostrovů (Poledne 2004: 49). Zajímavým faktem také bylo, že málokterý obyvatel Velké Británie do roku 1982 o Falklandách něco věděl, zatímco v Argentině se o ně zajímal každý.

Celá tato práce bude rozdělena do čtyř částí. V první části práce si vymezíme teoretický rámec, do kterého bude později průběh konfliktu zasazen. Bude stanoveno základní dělení konfliktů, uvedena jeho dynamika a intenzita a později bude podle tohoto rámce analyzován

průběh konfliktu. Budou také definovány důležité pojmy, které se budou v práci vyskytovat a to především pojem konflikt, ozbrojený konflikt a válka. U pojmu válka si také ukážeme, jak ji lze dále klasifikovat. Problémem těchto dělení jsou odlišné přístupy a definice vědeckých pracovišť zabývajících se touto tematikou. V této práci bude použita v Evropě nejběžněji užívaná klasifikace převážně vycházející z prací projektů KOSIMO a UCDP.

Druhá část práce bude historická a bude se zabývat vývojem od objevení ostrovů do začátku války a průběhem války samotné. V této části bude nejprve zmíněno objevení a osídlení ostrovů. Už zde se začíná rýsovat konflikt o nárok na Falklandské ostrovy, kdy Velká Británie a Argentina má každá jiný názor na to, kdo první objevil tyto ostrovy. Poté bude rozebrán vývoj od počátku 20. století, kdy především argentinský vůdce Juan Perón použil myšlenku znovu získání ostrovů ke zvýšení své popularity v Argentině a kdy Velká Británie nechtěla konflikt přirostřovat a uvažovala o postoupení suverenity Falklandských ostrovů Argentině za podmínky zpětného pronájmu. Následně bude rozebrána samotná válka v roce 1982. V závěru této části bude dosavadní průběh konfliktu stručněji shrnut v rámci teoretického vymezení, tzn. o jaký typ konfliktu se jednalo, jestli se v průběhu let nějak změnil, kterými fázemi dynamiky konflikt prošel a jaké dosáhl intenzity.

Třetí část práce se již bude zabývat vývojem konfliktu od skončení války až do roku 2010, kdy byla v blízkosti Falklandských ostrovů objevena ropa, přesněji řečeno, kdy se začalo uvažovat o těžbě ropy na tomto území. V této části si ukážeme, jaký dopad měla válka na Argentinu a Velkou Británii a především na jejich vztahy. V tomto období prošel konflikt několika fázemi a měnila se i jeho intenzita. V 90. letech oba státy pomalu začaly navazovat diplomatické vztahy, později Argentina zahrнула nárok na Falklandy do své ústavy a v roce 2007 nastoupila do úřadu nová prezidentka Argentiny Cristina Kirchner, která je velmi pevně rozhodnuta,

že Falklandské ostrovy, pro Cristinu Kirchner Malvíny, mají patřit k Argentíně. Konflikt tedy procházel mnohými změnami.

Čtvrtá část bude zaměřena na vývoj od roku 2010 do současnosti. V tomto období se objevily zprávy o zásobách ropy a zemního plynu v okolí Falklandských ostrovů a konflikt tedy opět změnil charakter a prošel dalšími fázemi. Argentina opět přiosťřila při snaze získat ostrovy pod svou správu. V roce 2013 se do konfliktu vložili samotní obyvatelé ostrovů, kteří vyhlásili referendum o tom, zda by měly ostrovy nadále zůstat zámořským územím Velké Británie. Výsledek mluvil jednoznačně pro setrvání současného statutu, Argentina ale referendum nehodlala uznat a nepřestala se o získání ostrovů snažit.

V závěru této práce budu schopna ukázat, jak se měnily vztahy a charakter konfliktu mezi Velkou Británií a Argentinou, jakými fázemi konflikt prošel i jaké dosáhl intenzity a v jakém bodě se nachází dnes.

Ohledně použité literatury, v teoretické části bude využita především kniha Šárky Waisové Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích. V českém prostředí je tato kniha jednou z nejlépe napsaných a nejkomplexnějších prací, které na toto téma existují. Vycházet budu také z prací Tomáše Šmída, který se konflikty zabývá v rámci bezpečnostních a strategických studií. V dalších částech práce budou použity především cizojazyčné zdroje z internetových databází Jstore a dalších. Důležitou knihou bude také Válka o Falklandy z roku 1982 od Jaroslava Hrbka nebo paměti Margaret Thatcherové Roky na Downing Street. Na vývoj situace po válce o Falklandy v českém prostředí neexistují téměř žádné zdroje, pouze zprávy ze zpravodajských portálů. Proto budou v hlavní míře využity odborné cizojazyčné články.

2 KONFLIKT V MEZINÁRODNÍCH VZTAZÍCH

Pojem konflikt je jedním ze zásadních pojmů mezinárodních vztahů. V dnešním světovém politickém systému bývá často s pojmem konflikt spojen pojem válka. Jejich vztah je však inkluzivní. Jak uvádí Oskar Krejčí ve své knize: „Každá válka je konfliktem, ne každý konflikt je však válkou“ (Krejčí 2001: 139). Pojem konflikt je pro mezinárodní systém tak důležitý, že v rámci mezinárodních vztahů existuje dokonce samostatný podobor nazvaný řešení konfliktů. Tento obor se snaží porozumět příčinám konfliktů a nalézt způsob, jak snížit míru násilí. Při zkoumání příčin konfliktů pak vychází z příčin válek, kontroly zbrojení či odzbrojení a dynamiky konfliktů. Obor řešení konfliktů není novým oborem, postupně se vyvíjel již od počátku 20. století a během let se proměňoval v reakci na události v mezinárodních vztazích (Waisová 2005: 23–24).

Pro pochopení charakteru konfliktu, jeho budoucího vývoje atd. je třeba, aby zkoumání každého konfliktu zahrnovalo několik zásadních proměnných. První z nich je výzkum pozadí konfliktu a to jak geopolitického a ekonomického postavení stran, tak i historie vztahů mezi aktéry. Dalším bodem je určení druhu aktérů, což znamená, zda jsou aktéry státy, mezinárodní organizace nebo jiná uskupení. Třetím bodem je pak výzkum charakteru a povahy stran konfliktů, dalším bodem výzkum příčin konfliktu a posledním bodem je výzkum kontextu, tedy to, jací další aktéři jsou do konfliktu zapojeni a jakou stranu podporují (Waisová 2005: 36).

2.1 Definice konfliktu

Stanovení definice konfliktu s sebou nese řadu problémů. Konflikt může být definován různými způsoby. Jeho definice se liší podle toho, v jakém oboru je definován nebo jak jej vykládají samotní badatelé. V mezinárodních vztazích je konflikt zkoumán především v širším pojetí

bezpečnosti, v čemž se překrývá s oborem bezpečnostních studií. V tomto kontextu se zabývá hlavně řešením násilných konfliktů, které mají dopad na bezpečnost jedince, společnosti či státu (Šmíd 2010a: 21–22).

Obecně lze říci, že konflikt v mezinárodních vztazích má čtyři složky. První z nich je, že každý konflikt má své aktéry. Nejčastěji jimi jsou státy, ale mohou se do něj zapojit i mezinárodní organizace, nevládní organizace, revoluční hnutí či etnické skupiny. Druhou složkou je oblast sporných hodnot a zájmů. Ty jsou předmětem sporu aktérů a týkají se pozice, kterou chtějí získat. Obecněji řečeno, jeden aktér zaujímá danou pozici, která je v rozporu s přáním druhého aktéra. Patří sem například boj o území, kontrola nad zdroji nebo rozbití nějakého státu. Další složkou konfliktu jsou postoje. Ty jsou předpoklady konfliktního chování státu spojené s nepřátelstvím, nedůvěrou, pocitem nespravedlnosti atd. Tyto postoje jsou zdrojem napětí mezi aktéry. Poslední složkou konfliktu je akce. To znamená, že aktéři proti sobě vrhají diplomatické, obchodní či jiné hrozby a tresty k zastrašování a zatlačování toho druhého (Krejčí 2001: 141–143).

Jak tedy můžeme přesněji definovat konflikt v mezinárodních vztazích? Podle Waisové je to sociální situace, která vzniká, pokud dva či více aktérů, z nichž minimálně jeden je státem, usiluje o získání téhož statku v oblasti národních hodnot a témat a tento statek nestačí k uspokojení základních potřeb všech aktérů (Waisová 2005: 36). Takovýto konflikt můžeme definovat i podle vymezení Petera Wallensteena. Podle něho je konflikt sociální situací, ve které se minimálně dva aktéři (dvě strany) snaží získat ve stejném časovém okamžiku dostupnou sadu omezených zdrojů (Wallensteen 2007: 15).

2.2 Základní typy konfliktu

Konflikty lze dělit podle mnoha kritérií. Nejčastěji se však konflikty specifikují podle toho, na jaké úrovni v mezinárodním systému jsou

umístěny, podle použitých prostředků v konfliktu a podle příčin neboli podle druhu neslučitelných zájmů (Waisová 2005: 37).

Ohledně umístění v mezinárodním systému dělí Waisová konflikty na systémové konflikty, což jsou konflikty, které nějakým způsobem ovlivnily pravidla a strukturu systému a významně pozměnily vztahy mezi mezinárodními aktéry¹. Dalším typem jsou mezinárodní konflikty. Ty se odehrávají v mezinárodním systému, ale nijak nepozměňují jeho pravidla či strukturu. Posledním typem jsou konflikty vnitrostátní. V těchto konfliktech se nevládní či opoziční skupina nebo hnutí staví proti vládě státu. Pověštinou jsou vnitrostátními konflikty války za nezávislost a občanské války² (Waisová 2005: 37–38).

Co se použití prostředků týče, jsou konflikty děleny pouze na dvě skupiny a to na násilné a nenásilné konflikty. Pro přesnější klasifikaci ozbrojených konfliktů v mezinárodním právu jsou pak výchozími dokumenty Ženevské konvence (Waisová 2005: 39). Šmíd ve své knize považuje za základní dělení ozbrojených konfliktů na konflikty zájmů a konflikty hodnot. Toto dělení zařazuje pod konflikty podle příčiny.

Konflikty zájmů jsou podle něj takové střety, které jsou vedeny o nějaký hmatatelný či obchodovatelný statek v podobě ekonomického profitu, suroviny, zdroje, politické nadvlády a podobně (Šmíd 2010b: 18–19). U tohoto typu konfliktu pak dále stanovuje následující typy: konflikt o území, pokud má sporné území ekonomickou či zahraničněpolitickou hodnotu; ekonomický konflikt, což může být například konflikt o surovinové zdroje; a také politický konflikt, kdy se jedná např. o geopolitickou nadvládu nebo dosažení hegemonie.

Konflikty hodnot se naopak vztahují k méně materiálním záležitostem, než jsou zájmy. Jde o konflikt o hodnoty, víry a postoje. U konfliktu hodnot lze konflikt dělit především na: etnický konflikt, náboženský konflikt a

¹ Např. obě světové války.

ideologický konflikt (Šmíd 2010b: 19). Waisová při dělení konfliktů podle příčiny hovoří o teritoriálních konfliktech, mocensko-politických konfliktech, ideologických konfliktech a ekonomických konfliktech, resp. konfliktech o zdroje (Waisová 2005: 39–40). Hein Goemans v knize *Territoriality and Conflict in an Era of Globalization* hovoří o významnosti právě teritoriálního konfliktu. Zmiňuje, že tento typ konfliktu eskaluje do stavu války více než kterýkoliv jiný. Podle jeho slov je určité teritorium pro národ jedním z nejdůležitějších aspektů, kvůli kterému může konflikt eskalovat (Goemans 2006: 25, 29–32).

2.3 Intenzita a dynamika konfliktu

V mezinárodních vztazích najdeme několik druhů klasifikací konfliktů. V současnosti existuje několik center pro výzkum a řešení konfliktu. V rámci svých výzkumů ustanovují projekty, které pomáhají klasifikovat konflikty a sledovat jejich četnost a vývoj v mezinárodních vztazích. Sledují především intenzitu a dynamiku konfliktu.

2.3.1 Intenzita konfliktu

Pro specifikaci konfliktů používá intenzitu neboli sílu konfliktu projekt KOSIMO³. Podle dělení tohoto projektu můžeme v mezinárodních vztazích identifikovat několik fází konfliktu. Jsou to latentní konflikt, krize, vážná krize a válka. Latentní konflikt znamená, že aktéři se snaží získat stejný statek, jehož množství je omezené a všichni aktéři si to uvědomují. Lépe řečeno aktéři si uvědomují neslučitelnost zájmů, ale neshody nejsou dosud tak velké, aby obě strany nebo jednu z nich donutily k jednání. Krize mají převážně nenásilný průběh, ale aktéři již mohou pohrozit násilím, a vážné krize mají převážně násilný průběh (Waisová 2005: 40–42). Válka znamená systematické boje.

² Snaha o nezávislost Alžírsko na Francii nebo občanská válka v Somálsku.

Šmíd ve své knize také uvádí dělení intenzity konfliktu na nízkou intenzitu, střední intenzitu a vysokou intenzitu. Toto dělení vychází ze základního dělení konfliktu na násilné a nenásilné. Do nízké intenzity spadají konflikty nenásilné, do střední intenzity ozbrojené střety a do vysoké intenzity spadá již válka (Šmíd 2010b: 22).

2.3.2 Dynamika konfliktu

Obecně se na konflikt nazírá jako na dynamický fenomén – jeden aktér reaguje na to, co dělá druhý aktér, což vede k další akci. Jeden sled událostí následuje další a je obtížné říct, která strana je více zodpovědná za to, co se stane. Wallensteen uvádí, že dynamika konfliktu odebírá aktérům možnost jakékoliv jiné akce, než pokračovat v reakci na zvyšující se úroveň hrozby a násilí. Samozřejmě se úroveň hrozby může postupně snižovat. Ve většině případů u poklesu úrovně hrozby pak hraje důležitou roli třetí strana, která se do konfliktu zapojí (Wallensteen 2007: 32–36).

V rámci dynamiky konfliktu se obecně stanovuje několik fází, kterými konflikt může, ale i nemusí projít. Tyto fáze jsou: latentní konflikt, manifestace konfliktu, eskalace konfliktu, mrtvý bod konfliktu, deeskalace konfliktu, řešení konfliktu a budování míru.

V bodu latence existuje konfliktní oblast střetu, tedy neslučitelnost zájmů mezi aktéry. Ve fázi manifestace již dochází k artikulaci neslučitelných hodnot a zájmů a aktéři začínají podnikat konkrétní kroky. Eskalace konfliktu znamená, že konflikt dosahuje vrcholu a komunikace mezi aktéry je narušena, v nejhorším případě úplně přerušena. Mrtvý bod značí, že aktéři jsou vyčerpaní a ani jeden z aktérů nemá dostatek sil na zničení toho druhého, neboli nemá dostatek sil prosadit své vítězství. Obě strany se nacházejí v podobně bezvýchodné situaci. V bodu deeskalace dochází ke slábnutí konfliktu, kdy již k ozbrojeným střetům nedochází a

³ Projekt KOSIMO byl vyvinut na univerzitě v Heidelbergu pod vedením profesora Franka Pfetsche v roce 1991. Věnoval se mezinárodním a národním konfliktům (HIK: rok neveden).

strany se snaží najít řešení přijatelné pro všechny zúčastněné. Také se objevuje snaha o obnovení komunikace. Fáze řešení znamená komunikaci, navazování vztahů a překonání neslučitelnosti zájmů. V některých případech bývají zneprátené strany odděleny neutrálními ozbrojenými silami. Poslední fáze budování míru znamená snahu o obnovení předkonfliktního stavu (Šmíd 2010b: 21–22).

Co se bodu eskalace konfliktu týče, Waisová používá dělení ještě na další čtyři fáze, které se mimo jiné liší i nástroji řešení. Jsou to: diskuze, polarizace, izolace a destrukce. Tyto fáze se liší ve vzájemné komunikaci a vnímání vzájemného vztahu aktérů konfliktu. Fáze diskuze ještě probíhá v celkem přátelském duchu, aktéři spolu komunikují a vzájemné vnímání je ještě nezkreslené a pozitivní. Fáze polarizace znamená, že se vzájemná důvěra a respekt snižují a aktéři začínají uvažovat v negativním smyslu, neuchylují se však ještě k násilnému jednání. Ve fázi izolace dochází k nepřátelskému chování, omezení komunikace na minimum, mobilizování vojenských složek a začíná docházet k ozbrojeným střetům malého rozsahu. Fáze destrukce již znamená snahu aktérů o vzájemné zničení nebo poražení a komunikace probíhá pouze v podobě ozbrojených střetů (Waisová 2005: 51–53).

Ačkoliv je výše stanovený průběh konfliktů velmi častý, ne všechny konflikty musí nutně projít všemi fázemi. Často se stává, že konflikt ustrne v mrtvém bodě, pokud se tak stane, konflikty se pak nazývají etablované nebo zamrzlé (Šmíd 2010b: 22).

2.4 Ozbrojený konflikt a válka

Jak jsme mohli vidět výše, v dnešní době se pro mnoho ozbrojených konfliktů používá termín válka. Často je však toto pojmenování nevhodné. Problémem jsou, podobně jako u definice konfliktu, rozdílné definice, které se objevují mezi badateli. Existuje tedy několik více či méně odlišných definic války a dělení ozbrojených konfliktů. Tato nejednotnost

s sebou přináší problémy při stanovování počtu ozbrojených konfliktů a válek ve světě.

Jednu z komplexnějších definic ozbrojených konfliktů předkládá institut PRIO a UCDP⁴. Jejich databáze definuje ozbrojené konflikty jako konflikty, ve kterých je zdrojem inkompatibility vláda nebo území; zúčastní se jich alespoň dvě soupeřící strany; jednu z těchto stran reprezentuje státní moc a druhou opoziční organizace; a konečně konflikty, ve kterých použití ozbrojené síly přineslo nejméně 25 bojových obětí ročně. Za válku je pak považován konflikt s více než 1000 bojových obětí za rok. Bojové oběti jsou takové oběti, které jsou výsledkem přímých bojových akcí obou stran konfliktu a zahrnují oběti na straně vlády, ozbrojených složek opozice i civilistů (Festa-Tomeš-Novotný 2007: 89).

Podle počtu obětí rozděluje PRIO/UCDP ozbrojené konflikty do tří kategorií. Dělí je na: malé ozbrojené konflikty, které mají více než 100 obětí celkem a nejméně 25 obětí každý rok; ozbrojené konflikty středního rozsahu, které mají více než 1000 obětí v průběhu celého konfliktu; a jako poslední je válka, která má více než 1000 obětí každý rok v průběhu celého konfliktu. Důležitým kritériem typologie ozbrojených konfliktů a válek je také politický status aktérů konfliktu. Ten vyvolává rozdílné mezinárodně politické, právní a geopolitické důsledky, ale také rozdílný zájem politiků a odborné či široké veřejnosti. To znamená, že agrese státu vůči jinému státu vyvolává jinou mezinárodní reakci než například vnitrostátní konflikt a z tohoto důvodu hraje při stanovení definice důležitou roli (Festa-Tomeš-Novotný 2007: 89–91).

Stanovení definice války má tedy mnoho problémů. Jak uvádí například Šmíd, problém nastává v případech, kdy válka probíhá mezi více státy a je třeba určit, zda se jedná o jednu nebo více válek. Další problém může nastat ohledně délky trvání konfliktu nebo velikosti

⁴ Peace Research Institute Oslo a Uppsala Conflict Data Program spolupracují v oblasti bezpečnostních studií a konfliktů.

zasazeného území. Co se samotné definice války týče, autor zastává názor, že za válku by měly být považovány všechny ozbrojené konflikty mezi mezinárodně uznanými státy (Šmíd 2010a: 25).

Definic války tedy existuje několik. Badatelé postupně přicházeli s novými definicemi ve snaze vylepšit ty předešlé. Jako klasickou definici války můžeme uvést definici pruského generála Clausewitze. Tato definice praví, že válka je organizovaným násilím mezi ozbrojenými sociálními skupinami, jehož cílem je buď fyzické zničení protivníka, nebo podlomení jeho vůle obhajovat své původní zájmy. Válka je podle Clausewitze pokračováním politiky jinými prostředky, vidí ji jako selhání diplomacie (Krejčí 2001: 430).

Ze všech předchozích let, během nichž se definice objevovaly, se pokusil vytěžit to nejlepší a odstranit nedostatky těchto definic americký profesor John Vasquez. Ten stanovil šest bodů obecné charakteristiky války. Prvním bodem je, že válku lze chápat jako naučené chování, tzn. válka je způsobem komunikace a sociálního chování, kterému se lze odnaučit. Za druhé, válka je výsledkem dlouhodobého procesu nepřátelství a sporů, které se stupňují. Stává se jen velmi málo, že by válka vypukla náhle. Za třetí, válka je produktem interakcí mezi aktéry. Její vznik převážně závisí na zahraniční politice států. Za čtvrté, válka je formou rozhodovacího procesu. Jde zde o moc a o způsob použití této moci. Za páté, válka je multikauzální fenomén, k jejímu vzniku vede vícero příčin. Za šesté, válka má různé formy, lze ji klasifikovat na základě rozlišení různých příčin a důsledků (Waisová 2009: 65–66).

Klasifikace válek se stejně jako její definice vyvíjela v průběhu času. Existovalo několik přístupů, ze kterých základní typologie vycházely. Ty se opět pokusil zkombinovat John Vasquez a vytvořil komplexnější typologii. Stanovil kritéria, podle kterých lze války dělit. Prvním způsobem jak můžeme dělit válku je dělení podle poměru sil a to na válku relativně sobě rovných aktérů a válku relativně sobě nerovných aktérů. Relativně

sobě rovní aktéři jsou tací, kteří mají téměř stejný vojenský, ekonomický a demografický potenciál k vedení války. U nerovných aktérů tomu tak není a vzniká mezi nimi asymetrie. Další dělení se týká počtu aktérů. Podle toho se válka dělí na dyadickou a komplexní. Dyadická válka je válka mezi dvěma aktéry, zatímco komplexní válka je válkou mezi třemi a více aktéry. Dalším dělením je dělení války podle rozlišení cílů a postupů vedení války. Válka se podle něj dělí na totální válku a omezenou válku. Totální válka znamená boj o vlastní přežití, je zasažena jádrová oblast, jsou mobilizovány všechny zdroje i společnost. Omezená válka nezasahuje do jádrové oblasti, má konkrétní dílčí cíl a mobilizace zdrojů ani společnosti není masová (Šmíd 2010a: 27–28).

Války lze klasifikovat a dělit dále, například také podle příčiny vzniku. V rámci tohoto dělení lze klasifikovat teritoriální válku, kdy jde o válku o území; mocenskou válku, kdy je cílem udržení rovnováhy moci a *statutu quo*; konstituční válku, kdy je cílem vznik nového státu; ideologickou válku, kdy konfliktem jsou rozdílné ideologie, jako tomu bylo například u studené války; ekonomickou válku, což je válka o zdroje a trhy; a válku vedenou na základě sympatií, kdy hraje roli náboženství nebo národnost. I toto dělení se potýká s problémy a to z toho důvodu, že každá strana může vést válku z jiného důvodu nebo také z toho důvodu, že války jsou jen málokdy vedeny kvůli dosažení jen jednoho cíle (Waisová 2009: 68–69).

Jak již bylo řečeno, výše uvedené dělení a klasifikace konfliktů i válek není kompletní. Existuje mnoho institutů, programů a badatelů, kteří na typologii i definice nahlíží odlišně. Zde použité dělení patří mezi nejznámější, lze říci i nejzákladnější a v Evropě nejčastěji využívané. Pro účely této práce by tak mělo být zcela postačující.

3 SITUACE PŘED VÁLKOU A VÁLKA V ROCE 1982

Pro pochopení vývoje konfliktu o Falklandské ostrovy je třeba poukázat na historii objevení a osidlování těchto ostrovů. Daleko v historii se nadvláda nad ostrovy neustále měnila a často je za své považovalo více národů. Všechna tato historická fakta se tak promítají do současnosti a mohou být jedním z důvodů, proč konflikt ani po tolika letech neutichl.

3.1 Objevení a osídlení ostrovů

Kolem objevení Falklandských ostrovů existují mezi Velkou Británií a Argentinou dohady. Co můžeme s jistotou říci je, že před objevením nebyly ostrovy osídleny. Co se objevení ostrovů týče, někteří Britové tvrdí, že v roce 1592 zpozoroval ostrovy britský mořeplavec John Davis. Argentinci navzdory tomuto tvrzení říkají, že u ostrovů v roce 1540 přistála španělská loď. Jisté je, že v roce 1690 zde přistál John Strong z Plymouthu a pojmenoval úžinu mezi ostrovy na počest tehdejšího šéfa britského námořnictva vikomta Falklanda Falklandovým průlivem. Pro Brity se tak ostrovy staly známé jako Falklandské ostrovy. Ovšem na konci 17. století začali ostrovy navštěvovat francouzští lovci tuleňů, kteří ostrovy nazývali Malvínské ostrovy. V roce 1764 Francouzi na východním ostrově založili malou osadu, protože viděli ostrovy jako klíč cesty do Pacifiku, ale již o rok později založili na západním ostrově osadu také Britové a prohlásili Falklandské ostrovy za državu britského krále Jiřího III.

Problém nastal, když si na ostrov začali dělat nárok Španělé. Obhajovali to tím, že na západní hemisféře mají být všechny državy kromě Brazílie pod jejich správou. Ostrovy tedy přešly z Francouzů na Španěly a ti je oficiálně pojmenovali Islas Malvinas neboli Malvíny. Španělé tedy obsadili Britskou osadu, kvůli protestům a pod pohrůžkou odvetné akce byla však znovu osvobozena. Nakonec osadu Britové kvůli financím znovu opustili, nadále však ostrovy považovali za britské. V roce

1811 Španělé ostrovy opustili a dalšími návštěvníky ostrovů byli až Argentinci. Ti ostrovy prohlásili za své, ale stálou posádku zde nezanechali. V roce 1833 k ostrovům doplula britská loď a všechny argentinské vojáky a část civilního obyvatelstva odvezla zpět do Argentiny. V roce 1840 byly ostrovy prohlášeny Britskou kolonií a začaly být kolonizovány (Hrbek 1999: 8–11; Calvert 1983: 405–407).

3.2 Spor o ostrovy od počátku 20. století až do začátku války

Svou roli, i když ne příliš důležitou, sehrály Falklandské ostrovy i ve světových válkách. Sloužily jako přístav pro válečné lodě nebo jako uhelné sklady. V době Perónovy vlády v Argentině mu ostrovy posloužily jako nástroj pro zvýšení popularity své osoby. Dokonce i mezinárodní smlouvy uzavírané s jinými latinskoamerickými zeměmi obsahovaly dodatek, ve kterém byla zpochybňována britská suverenita nad ostrovy. Po svržení Peróna tento bod zůstal i nadále v programu všech následujících argentinských vlád (Hrbek 1999: 11–12).

Rok 1960 je znám jako hlavní rok dekolonizace. OSN vydala v tomto roce rezoluci, která měla garantovat nezávislost kolonií⁵. Toto rozhodnutí se tedy týkalo i Falkland. V roce 1965 vydala další rezoluci, která se zaměřovala přímo na Falklandské ostrovy a říkala, že si je vědoma sporu mezi Argentinou a Velkou Británií, a vyzvala oba státy k mírovému řešení tohoto problému⁶. Británie tedy na jednání přistoupila. Vstřícnější kroky podnikla i Argentina, když obnovila spojení s Falklandskou pevninou a zřídila mezi hlavními městy leteckou linku. Tento krok podnikla i přes to, že se obyvatelé Falkland hlásili k Velké Británii (Hrbek 1999: 12). V roce 1980 se objevilo několik možností, jak vyřešit anglo-argentinský problém. Buď mohla Velká Británie zavrhnout nárok na argentinskou suverenitu, celkově pozastavit jednání ohledně problematičtých pohledávek nebo si

⁵ Rezoluce OSN č. 1514 (1960).

⁶ Rezoluce OSN č. 2065 (1965).

zpětně pronajmout ostrovy od Argentiny, což by znamenalo, že ostrovy by byly pod argentinskou suverenitou. Poslední řešení se jevilo jako nejlepší. Problém ale nastal u falklandských obyvatel a u některých členů britského parlamentu. Ti byli rozhodně proti, především obyvatelé Falkland se obávali, že pokud budou pod argentinskou suverenitou, naruší to jejich zavedený britský způsob života. Možnost pronájmu tak byla zamítnuta, což opět poznamenalo anglo-argentinské vztahy. Ačkoliv si to obyvatelé Falkland jen neradi připouštěli, jejich závislost na Argentině byla v některých sektorech významná (Beck 1982:37–46).

V roce 1981 byla v Argentině ustanovena nová vláda v čele s generálem Leopoldem Galtierim. Ten ve svém jednání ohledně získání Falkland, pro Argentince Malvín, přitvrdil. Jak píše sama Thatcherová, nikdo netušil, jak se situace vyvine a o plánované invazi Argentinců neměl nikdo žádné zprávy. Jisté znepokojení ale přineslo prosincové vylodění argentinských výkupčích kovového šrotu, kteří se vylodili na ostrovech Jižní Georgie, které leží přibližně 1390 km jihovýchodně od Falklandských ostrovů a které také patří pod správu Spojeného království. Argentinská vláda tvrdila, že o jejich jednání nic neví, ovšem během několika dní se objevila další loď s posádkou, která zde vztyčila argentinskou vlajku. Znepokojení na britské straně rostlo, protože se konflikt ani na konci března příštího roku nedařilo vyřešit. Na začátku dubna se již objevila zpráva, že Argentinci chystají invazi na Falklandské ostrovy. Premiérka Thatcherová zahájila jednání a začala plánovat možná vojenská opatření pro záchranu Falkland. Nakonec se argentinská invaze 2. dubna 1982 opravdu uskutečnila (Thatcherová 1996: 129–131).

3.3 Válka o Falklandy

Ohledně argentinské invaze na Falklandy zareagovala premiérka Thatcherová okamžitě. Rozhodla spolu se svým válečným kabinetem, který byl pro tuto situaci speciálně ustanoven, že do jižního Atlantiku vyšlou údernou námořní sílu připravenou zasáhnout. Mezitím začala probíhat debata v rámci OSN (Thatcherová 1996: 131–132). Vyústěním této debaty bylo přijetí rezoluce Rady bezpečnosti č. 502, která obě strany vyzývala k diplomatickému řešení konfliktu a stažení argentinských sil z Falklandských ostrovů⁷. Velká Británie se pak nadále s Argentinou snažila dosáhnout nenásilného řešení, ovšem ani jedna strana se nemohla dohodnout na vyhovujících podmínkách. Británie na Argentinu uvalila ekonomické sankce a snažila se získat stejné stanovisko i od některých dalších evropských zemí. Svou roli zde hrály i Spojené státy americké, Britové od nich chtěli veřejnou podporu v konfliktu a Argentinci zase spoléhali na to, že pro ně mají Američané slabost a od možného zásahu Brity odradí. USA tedy zpočátku nechtěly vydávat nějaké oficiální stanovisko, nakonec ale prezident Reagan oznámil, že argentinská agrese nesmí mít úspěch a vyhlásil vůči Argentině ekonomické sankce. Mezitím Velká Británie vyslala některé další bojové síly k Falklandským ostrovům, které měly popřípadě zabránit dalšímu pronikání argentinských sil na jejich území. Argentinci byli také upozorněni, že v okolí 200 námořních mil od ostrovů bylo vyhlášeno tzv. zakázané pásmo, ve kterém mohly být všechny argentinské lodě bez varování potopeny.

Na konci dubna se začala britská strana po neúspěšných jednáních více soustředit na vojenskou stránku řešení konfliktu, od diplomatického řešení přesto úplně neupustila. Nyní teprve vypukly skutečné boje. Velké Británii se podařilo získat zpět pod svou správu ostrovy Jižní Georgie (Chalupa 1999: 255–256; Thatcherová 1996: 130–151). Na počátku května začali Britové bombardovat letiště na území Falkland, především

letiště v hlavním městě Port Stanley. Činili tak z toho důvodu, aby jediným způsobem, jak dostat argentinské vojáky na území ostrovů bylo po moři, které se snažili Britové kontrolovat. V noci z 2. na 3. května potopili argentinský křižník Belgrano, který se blížil zakázanému pásmu. Při tomto útoku zemřelo přes tři sta argentinských námořníků. Tento útok byl pro mnohé evropské země důvodem k ukončení podpory Velké Británie v tomto konfliktu. Argentinská odplata přišla 4. května, kdy se Argentincům podařilo potopit britský torpédoborec Sheffield. Při tomto útoku zemřelo přibližně 30 britských námořníků. Mezitím se v OSN snažil generální tajemník Javier Perez de Cuellar najít nenásilné řešení konfliktu. Osobně apeloval na obě strany, aby ukončily boje, bylo to ovšem bezvýsledné. Boje tedy nadále pokračovaly (Martin 1992: 11). Dne 21. května se britským vojákům konečně podařilo vylodit na pobřeží Falklandských ostrovů. Argentinskou odpovědí na tuto akci bylo potopení tří britských válečných lodí (Prince-Strosser 2011: 232).

Rada bezpečnosti OSN mezitím v reakci na zhoršení situace vydala rezoluci č. 505. V této rezoluci znovu potvrdila rezoluci č. 502, požadovala ukončení vojenských střetů mezi Argentinou a Velkou Británií a požádala obě strany konfliktu o spolupráci s generálním tajemníkem OSN při vyjednávání podmínek o ukončení konfliktu přijatelných pro obě strany⁸. Boje na ostrovech ale dále pokračovaly. Koncem května se Britům podařilo obsadit letiště Goose Green. Po tomto úspěchu začaly jednotky postupovat směrem k hlavnímu městu Port Stanley. Počátkem června ale argentinské pumy zasáhly několik dalších lodí britské námořní síly. Britské jednotky tyto útoky zbrzdily, ale nezastavily. V noci z 11. na 12. června zaútočily na Port Stanley, které se jim 13. června podařilo obsadit. Druhý den ve večerních hodinách byla Argentinci podepsána kapitulace. Ostrovy se tak opět staly součástí britského království (Prince-Strosser 2011: 232–234).

⁷ Rezoluce RB č. 502 (1982).

Nyní, když zasadíme dosavadní vývoj vztahů do výše zmíněné teorie, s jistotou můžeme říci, že se o konflikt skutečně jedná. Konflikt má své aktéry, jimiž jsou Velká Británie a Argentina; oblastí sporných zájmů jsou Falklandské ostrovy, na které si obě země činní z různých důvodů nároky; obě země zauímají rozdílný postoj k této situaci, který mezi nimi vytváří napjaté vztahy; a konečně obě strany podnikly akce k potlačení nebo zastrašení druhé strany. Ohledně typu konfliktu, pokud ho posoudíme podle umístění, po celou dobu jeho dosavadního trvání, se jedná o konflikt mezinárodní. Odehrává se v mezinárodním systému, ale nijak nemění jeho pravidla. S posouzením konfliktu podle použitých prostředků je to již složitější. Od doby, kdy dřívější francouzské državy přešly pod španělskou správu, až do roku 1811 se jednalo o spor mezi Brity a Španěly. Tento konflikt byl nenásilné povahy. Konflikt mezi Brity a Argentinci se začíná rýsovat až kolem roku 1830, kdy na ostrovech žili příslušníci obou států. Až do 1. dubna 1982 byl konflikt nenásilný, poté od 2. dubna 1982 až do 13. června 1982 se konflikt stal násilným. V období, kdy měl konflikt násilný charakter, lze podle klasifikace ozbrojených konfliktů tento konflikt nadále označit za konflikt zájmů, kdy se spor vedl o hmatatelný statek, přesněji o území. Podle dělení podle příčiny šlo tedy o teritoriální konflikt.

Intenzita konfliktu se během daného období také měnila. Přibližně od roku 1830 až do roku 1981 se intenzita konfliktu nacházela v latentní fázi. V tomto období si obě strany byly vědomy neslučitelných zájmů, ale stále zde byla vidět snaha o nenásilné řešení konfliktu a strany také vůči sobě nepodnikly žádné akce. Krátkou výjimkou je období v letech 1975 až 1977, kdy došlo poblíž Falkland ke konfliktu britské průzkumné lodi a argentinského torpédoborce. Torpédoborec se pokusil zadržet průzkumnou loď pod záminkou, že se nachází v argentinských teritoriálních vodách a několikrát varovně vystřelil. Britská loď přesto

⁸ Rezoluce RB č. 505 (1982).

odmítala zastavit, protože plula v mezinárodních vodách (Hrbek 1999: 12). Tento incident významně na 2 roky narušil anglo-argentinské vztahy, kdy ustala jakákoliv jednání mezi zeměmi. Toto krátké období tak lze označit za krizi, kdy jedna ze stran již sáhla k výstražnému užití síly, nelze to však stále zcela označit za akt skutečného násilí. V roce 1977 se opět situace zklidnila a konflikt se opět vrátil do latentní fáze. Do bodu krize se konflikt znovu dostal na konci roku 1981, kdy se argentinská posádka vylodila na ostrovech Jižní Georgie. Z tohoto bodu se přesunula do bodu vážné krize při argentinské invazi na Falklandské ostrovy 2. dubna 1982. Británie nejprve neupouštěla od diplomatického jednání, současně s ním ale již vyslala námořní síly do jižního Atlantiku, kde docházelo ke střetům s argentinskou námořní silou. Ačkoliv se v konfliktu o Falklandské ostrovy obecně označuje celé dění od 2. dubna 1982 jako válka, skutečné systematické boje začaly až na konci dubna, kdy se Britům podařilo získat zpět ostrovy Jižní Georgie a o něco později i Falklandské ostrovy. Intenzita v bodu války tak setrvávala až do 14. června 1982. Pokud aplikujeme dělení intenzity podle Šmída (2010b: 22), můžeme konflikt od počátku jeho trvání až do konce roku 1981 zařadit do nízké intenzity, kdy nedošlo k žádným násilnostem mezi aktéry. Od obsazení Jižní Georgie konflikt dosáhl střední intenzity, kdy začalo docházet mezi stranami k ozbrojeným střetům, a na konci dubna dosáhl konflikt vysoké intenzity.

Pokud konflikt posoudíme podle fází dynamiky, zjistíme, že v bodu latence nesetrvával tak dlouho dobu, jako tomu bylo u intenzity. Dokonce, pokud za začátek anglo-argentinského sporu opět považujeme přibližně rok 1830, můžeme říci, že konflikt započal fází manifestace. V té době Britové podnikli konkrétní kroky vůči argentinským vlivům na Falklandských ostrovech. Po tomto incidentu začaly být ostrovy poklidně kolonizovány a konflikt přešel do fáze latence. Byla zde přítomna neslučitelnost zájmů, které si byli oba aktéři dobře vědomi, ale nepodnikli vůči sobě žádné konkrétní kroky. Koncem 19. století se ale situace opět

přiostrčila, když Argentinci začali na Británii požadovat postoupení suverenity ostrovů na základě geografické polohy (Hrbek 1999: 10). V tomto momentě se dynamika konfliktu opět přesunula do bodu manifestace, kdy byla neslučitelnost zájmů jasně artikulována. Britové ale tento požadavek zamítli a na nějakou dobu se konflikt opět vrátil do bodu latence. V této fázi konflikt setrval i během obou světových válek. Změna přišla až s nástupem Juana Peróna. Ve 40. letech 20. století zahrnul do své politiky nárok na Falklandské, pro Peróna Malvínské ostrovy. V tuto chvíli se konflikt opět přesunul do bodu manifestace, protože neslučitelné zájmy aktérů začaly být veřejně artikulovány. V následujících letech konflikt již v tomto bodu setrval, návrat „Malvín“ zůstal v programu všech následujících argentinských vlád. V 60. letech se problém ostrovů začal řešit i v OSN. V tomto bodě můžeme konflikt podle Waisové (2005: 51) zařadit do bodu eskalace, specifitěji do bodu diskuze. Oba aktéři mezi sebou stále diskutovali v celkem přátelském duchu, vzájemně se snažili vyjít si vstříc a důvěra ani komunikace nebyly narušeny. V roce 1975 však konflikt poskočil v rámci eskalace do bodu polarizace a částečně izolace, kdy spolu na dva roky obě strany přestaly komunikovat, a lze říci, že došlo i k minimální demonstraci vojenské síly. V roce 1977 se opět konflikt uklidnil a přesunul se do fáze diskuze. V této fázi nesetřval dlouho, protože Argentincům s jednáními začala docházet trpělivost a pomalu začali od vzájemné komunikace upouštět. Proto se konflikt přes fázi polarizace, kdy docházelo k nárůstu nedůvěry mezi aktéry, znovu dostal do bodu izolace. V té se ocitl při vylovení Argentinců na ostrovech Jižní Georgie. Obě strany mobilizovaly své vojenské jednotky a začalo docházet k ozbrojeným střetům. Británie nejprve nezavrhovala diplomatické řešení konfliktu, byla však také připravena zasáhnout vojensky. Ani pro Argentince nebylo krvavé řešení dané situace první možností, bohužel okolnosti je k tomu nakonec donutily. V dubnu roku 1982 tedy konflikt dosáhl bodu destrukce, kdy se za pomoci vojenské síly snažili aktéři porazit jeden druhého.

Nyní, pokud se soustředíme na definici ozbrojených konfliktů a války podle institutů PRIO a UCDP, konflikt mezi Velkou Británií a Argentinou od 2. dubna 1982 lze označit za válku. Zemřelo během ní podle Hrbka (1999: 203) 255 Britů a 746 Argentinců. To dohromady dává 1001 bojových obětí, které zemřely během jednoho roku, ačkoliv samotná válka trvala pouze několik týdnů. Válku tedy můžeme dále klasifikovat. Jako první ji lze charakterizovat podle poměru sil. V tomto případě se jedná o válku relativně sobě nerovných aktérů. Co se ekonomické situace týče, ani jedna ze zemí na tom nebyla nejlépe. Ve Velké Británii docházelo k hospodářskému poklesu, zavládla sociální nespokojenost a časté byly i stávky. Přesto na tom byla Argentina se svou vojenskou diktaturou ještě hůře. Docházelo zde k poklesu HDP, devalvaci měny a poklesu průmyslové výroby. Také zde probíhala tzv. špinavá válka⁹. Ekonomicky na tom rozhodně byla Velká Británie lépe. Stejně tak i v demografickém a vojenském potenciálu pro vedení války. To dokazuje i samotný průběh války na Falklandských ostrovech, kdy se Argentinci nakonec sami vzdali (Chalupa 1999: 253–254; Morgan 1999: 508–510). Pokud se na další dělení podíváme podle počtů aktérů, jedná se o válku dyadickou, tedy válku mezi dvěma aktéry. Podle rozlišení cílů a postupů vedení války jde o válku omezenou. Falklandská válka se neodehrávala v jádrové oblasti ani jednoho z aktérů, dokonce se odehrávala zcela mimo toto území. Jejím cílem byl konkrétní zisk suverenity nad Falklandskými ostrovy a nebyly zcela mobilizované ani veškeré zdroje aktérů, ani celá společnost. Tato válka nebyla bojem o vlastní přežití. A jako poslední, podle dělení podle příčiny vzniku se zcela jasně jedná o válku teritoriální, kdy je spor veden o určité území.

⁹ Špinavá válka je označení pro dění v Argentině v 70. a 80. letech. Během ní se pravicová junta snažila zničit levicové guerilly a jejich sympatizanty. To se jí povedlo během krátké chvíle, kdy byli levicoví sympatizanti vyhnáni ze škol, státní správy atd. Během této doby doslova zmizelo tisíce osob a velké množství jich bylo zabito (Chalupa 1999: 251).

Dle výše uvedeného můžeme vidět, jak se konflikt o Falklandské ostrovy vyvíjel a kterými fázemi si do konce války prošel. Už nyní jsme mohli pozorovat, že ne vždy se vyvíjel dopředu, ale občas se vracel zpět do nižších bodů intenzity a dynamiky. V určitých případech dokonce některé fáze zcela přeskočil. V následujících kapitolách si podobným způsobem již rozebereme vývoj konfliktu od skončení války až do současnosti.

4 VÝVOJ BRITSKO-ARGENTINSKÉHO SPORU V LETECH 1982 – 2010

Od doby skončení války o Falklandy až do roku 2010 se toho mezi Velkou Británií a Argentinou mnoho odehrálo. Došlo k obnovení diplomatických vztahů, ale také k ochlazení vzájemných sympatií. Konflikt se již sice nestal násilným, ale jeho dynamika se v průběhu let dále proměňovala. V některých případech bylo při sbližování obou zemí třeba třetí strany, která oba aktéry přivedla k jednomu stolu. Přesto ani v tomto období nedošlo ke shodě ohledně suverenity Falklandských ostrovů a obě strany nadále považovaly svůj nárok na ostrovy za legitimní.

4.1 Spor o Falklandy od skončení války do roku 1989

Dopad Falklandské války na oba aktéry měl v obou zemích rozdílný vliv na politickou situaci. Zatímco ve Velké Británii vítězství nahrávalo konzervativní vládě Margaret Thatcherové, v Argentině prohraná válka znamenala nejprve konec generála Galtieriho a později konec celé vojenské junty. Dne 30. října 1983 byl zvolen nový argentinský prezident Raúl Alfonsín a Argentina se stala demokratickou zemí. (Chalupa 199: 257–260).

Ani demokratická vláda nezměnila argentinský pohled na vlastnictví Falklandských/Malvínských ostrovů. Nový prezident Alfonsín se netajil tím, že nadále považuje ostrovy za součást národního teritoria a již ve své inaugurační řeči prohlásil, že se o jejich znovu získání bude nadále snažit, tentokrát bez použití násilí. Dokonce 7. června 1984 podepsaly všechny politické strany v Argentině Společné prohlášení, ve kterém deklarovaly právo na Malvíny jako na národní území, a také uvedly, že získání tohoto území bude jedním z hlavních cílů argentinské zahraniční politiky. Postupem času vydávala Argentina další ministerská prohlášení týkající

se tohoto tématu a ta se snažila prosazovat v mezinárodních organizacích, především v OAS¹⁰ a OSN.

Velká Británie zase po válce razila tzv. politiku Pevnosti Falklandy¹¹. Ta zahrnovala právo na sebeurčení ostrovanů, udržení ostrovů pod britskou správou pokud to bude nadále přáním ostrovanů, podporu jejich ekonomického a sociálního rozvoje a ochranu před případnou další argentinskou hrozbou. To se Britové snažili demonstrovat především tím, že zvýšili vojenskou přítomnost na ostrovech a také začali budovat nové letiště v Mount Pleasant. Vojenská přítomnost byla později také jedním z důvodů, proč Argentina urgovala řešení skrze OSN (Beck 1985: 643–644).

Co se charakteru konfliktu týče, v některých ohledech se nijak nezměnil od předválečného stavu. I v tomto období se nadále jednalo o mezinárodní teritoriální konflikt. V této fázi byl však nenásilné povahy. Intenzita konfliktu po skončení války klesala a dostala se až do latentní fáze, kdy obě strany stále měly neslučitelné zájmy, přesto ale nepodnikaly vůči sobě žádné akce a snažily se spolu vyjednávat. Dynamika konfliktu přešla z bodu eskalace do fáze mrtvého bodu, kde setrvala pouze několik měsíců po skončení války. Ani válka totiž nedokázala konflikt ukončit, natož vyřešit. Již v roce 1983 se dynamika přesunula do bodu deeskalace. K násilným střetům již nedocházelo a obě strany se pomalu začaly pokoušet navázat komunikaci. To ovšem nebylo kvůli rozdílným stanoviskům téměř možné.

Největší problém v obnovení komunikace nastal ohledně otázky suverenity Falklandských ostrovů. Problém se Argentina snažila řešit i skrze Valné shromáždění OSN, kdy jeho rezoluce nabádaly oba aktéry k mírovému řešení a také nabádaly k diskuzi o suverenitě. To se ale nelíbilo Velké Británii. Zatímco Argentina odmítala jakoukoliv diskuzi,

¹⁰ Organizace amerických států vznikla v roce 1890 s cílem podpory regionální spolupráce v širokém spektru otázek (Waisová 2008: 224).

kteřá neobsahovala i otázku suverenity, Britové byli ochotni řešit všechny ostatní problémy, jako například navázání bilaterálních vztahů, vzájemný obchod, obnovení leteckých spojů mezi zeměmi, návštěvu hrobů padlých Argentinců na Falklandských ostrovech nebo zrušení finančních omezení z roku 1982, jenom ne otázku suverenity. Z tohoto důvodu se oba státy snažily změnit vzájemná stanoviska skrze švýcarská a brazilská velvyslanectví v daných zemích a stanovit podmínky vzájemných jednání. Švýcarské a brazilské prostřednictví jim mělo pomoci navázat bilaterální vztahy díky neformální výměně názorů. Tato jednání vyvrcholila 18. a 19. července 1984 ve Švýcarském Bernu, kde se sešli zástupci obou zemí a poprvé od války jednali přímo. Nakonec toto jednání selhalo právě z toho důvodu, že se řešila také otázka suverenity. Britové ohledně této otázky použili formulaci, že „nejsou připravení“ na toto téma diskutovat. Ve španělském překladu má ale tato formulace dva významy. Argentinci si ji tak mohli přeložit buď jako „nejsme připravení“ nebo také „nejsme ochotní“ toto téma řešit. Z tohoto důvodu argentinská strana jednání náhle ukončila. Neúspěch tohoto setkání spočíval v nejasných a špatně nastavených pravidlech jednání. Ukázal také, že ačkoliv se země snaží o urovnání vztahů, stále nejsou ani jedna ochotna odstoupit od svého původního požadavku, tedy suverenity nad ostrovy. Tento debakl měl na několik let za následek ustání veškerých přímých kontaktů mezi oběma aktéry (Gustafson 1988:188; Corbacho 2008: 314–321). V tuto chvíli tak můžeme říci, že se konflikt opět vrátil na určitý čas do mrtvého bodu. Ani jedna strana se nesnažila konflikt nějak řešit a ani skrze snahu OSN se spor nepodařilo posunout dál. Ohledně mediace Švýcarska a Brazílie se mohlo zdát, že se dynamika dostane do fáze řešení, debakl jednání ale tento posun zcela odvrátil.

V roce 1985 vydalo Valné shromáždění OSN Rezoluci 40/21 k otázce Falklandských/Malvínských ostrovů. Tato rezoluce se od předchozích

¹¹ Přeloženo z anglického originálu *Fortress Falklands policy*.

vydaných rezolucí k této problematice lišila tím, že přímo nezmiňovala otázku suverenity, ale vyzývala k „zahájení jednání s cílem nalézt prostředky jak mírumilovně a s konečnou platností vyřešit prozatím nevyřešené problémy mezi oběma zeměmi, včetně všech aspektů týkajících se budoucnosti Falkland (Malvín), v souladu s Chartou OSN¹².“ Velká Británie ohledně této rezoluce vyjádřila znepokojení. Nelíbilo se jí, že zde nebyl uveden odkaz na přání ostrovanů a také to, že označení „všechny aspekty týkající se budoucnosti Falkland“ ve skutečnosti znamenají také otázku suverenity. Rezoluce však naznačila způsob, jakým budou probíhat budoucí efektivní jednání mezi Velkou Británií a Argentinou na řešení přetrvávajících problémů, a to aniž by byly palčivé problémy přímo definovány (Evans 1991: 475–476).

Další kritický moment v anglo-argentinských vztazích nastal kvůli rybolovu v okolí Falklandských ostrovů. Kolem ostrovů byly dříve 3 míle teritoriálních vod. Po válce v jejich okolí začal rybolov růst a bylo třeba začít ho regulovat. V těchto vodách také lovily lodě ze Sovětského svazu a Bulharska, s nimiž Argentina podepsala dohodu právě o rybolovu. V neposlední řadě také Velkou Británii znepokojovala argentinská politika na moři, kterou nazývali „agresivním hlídkováním¹³“ v okolí 200 námořních mil od ostrovů. Z těchto důvodů se tedy Britové v říjnu 1986 rozhodli vytvořit kolem Falkland Prozatímní konzervační a správní zónu Falklandských ostrovů¹⁴ známou pod zkratkou FICZ, která byla ustanovena v únoru 1987. Všechna plavidla lovicí v oblasti 150 námořních mil od ostrovů tak potřebovala povolení od Velké Británie. Argentina ale proti této zóně začala okamžitě protestovat (Churchill 1997: 463–464; Gustafson 1988: 189). V tento moment se o anglo-argentinský spor začaly zajímat Spojené státy. Obávaly se zvýšení

¹² Rezoluce 40/21 Valného shromáždění OSN (1985).

¹³ Argentinci velmi přísně hlídali lodě v tomto okolí a britské obavy ohledně této politiky vyvrcholily, když Argentinci potopili taiwanskou rybářskou loď.

¹⁴ Přeloženo z anglického originálu Falkland Islands Interim Conservation and Administration Zone.

intenzity konfliktu, která se nyní nacházela v latentní fázi, tedy dosahovala úrovně nízké a bylo nepřijatelné, aby dosáhla stupně vyššího. Také je znepokojovalo, že Argentina podepsala dohodu se Sovětským svazem, což by mohlo znamenat zatažení studené války na jihoamerický kontinent.

Když tedy ani Velká Británie ani Argentina nebyly stále ochotny přijmout společná stanoviska k řešení vzájemného problému, Spojené státy se rozhodly být prostředníkem v komunikaci. Skrze je si tak obě strany konfliktu mohly vyměňovat neoficiální dokumenty, které v případě nelibosti jedné ze stran mohly být bez problému zamítnuty. Mezi zeměmi došlo k výměně několika neoficiálních dokumentů. Týkaly se především odstranění exkluzivní zóny, formálního zrušení nepřátelství, předcházení případným dalším roztržkám a zachování rybolovu v rámci mezinárodního práva. Aby byly tyto výměny úspěšné a připravily půdu pro společné vyjednávání, bylo třeba vyřešit problém suverenity. To se oběma stranám podařilo, když se dohodly na tzv. formulí deštníku suverenity¹⁵. Tato formule umožňovala projednávat otázky týkající se ostrovů, jako například obnova bilaterálních vztahů nebo spolupráce v oblasti rybolovu, a to bez toho aniž by byl zmiňován nebo zpochybňován něčí nárok na suverenitu. Jednání se tak dařilo úspěšně vést k tomu, aby země znovunavázaly bilaterální vztahy. Na začátku roku 1989 byly obě země připraveny zahájit společné rozhovory pod formulí deštníku suverenity (Corbacho 2008: 323–331). V moment, kdy obě strany souhlasily s USA jako s prostředníkem při vzájemné snaze o navázání bilaterálních vztahů, se dynamika opět dostala do bodu deeskalace. Teprve tyto pokusy přinesly nějaké pozitivní výsledky při navazování vztahů. Ačkoliv se o to pokoušeli již dříve, ani jedna ze stran v té době nebyla připravena a ochotna ustupovat ze svých požadavků. Nyní však aktéři byli za pomoci třetí strany ochotni udělat několik ústupku a najít společné řešení přijatelné pro všechny. Stupeň řešení konfliktu byl již v této chvíli na dosah.

¹⁵ Přeloženo z anglického originálu umbrella of sovereignty.

Skutečná jednání mezi Velkou Británií a Argentinou byla uskutečněna až za vlády nového argentinského prezidenta Carlose Menema, který byl zvolen v květnu roku 1989. Ten si uvědomoval, že kvůli zhoršující se argentinské ekonomické situaci bude třeba navázat vztahy s Velkou Británií i Evropským společenstvím. V srpnu a říjnu 1989 tedy došlo k setkání zástupců Velké Británie a Argentiny nejprve v New Yorku, později v Madridu. Tato jednání znovu potvrdila, že obě země přijmou formuli deštníku suverenity a mimo jiné stanovila problémy k projednání na příštím setkání. Sem patřilo v první řadě formální ukončení nepřátelství a také vytvoření nových komunikačních kanálů, skrze které se měly problémy řešit. Prvním způsobem bylo vytvoření tzv. pracovních skupin. První ze skupin se snažila pracovat na budování důvěry a snaze vyhnout se incidentům ve vojenské sféře. Další pracovní skupina byla iniciována v ochraně rybolovu. Druhým způsobem mělo být znovuzřízení konzulárních vztahů, což umožní přímá obchodní jednání bez pomoci ochranných mocností. Dalším bodem těchto jednání bylo zrušení všech zbývajících omezení v hospodářské sféře, podpora kooperativních vztahů Argentiny s Evropským společenstvím a především plné obnovení diplomatických vztahů. Všechny tyto aspekty se měly znovu projednat a zhodnotit 14. a 15. února 1990 v Madridu (Evans 1991: 476–478; Freedman 2005: 610–611).

V tomto období tak intenzita a dynamika konfliktu spíše klesala. Snaha na vyřešení problému byla očividná u obou stran. Přesto výše zmíněné období sužovala především neochota obou stran ustoupit z většiny svých požadavků. Nehrozilo zde ale, že by se konflikt mohl stát znovu násilným. Mírové řešení bylo pro obě strany jedinou možností a to i přes to, že Velká Británie nadále udržovala vojenské jednotky na území Falklandských ostrovů.

4.2 Spor o Falklandy v letech 1990 až 1999

Únorové setkání v Madridu roku 1990 bylo velmi úspěšné. Země vydaly Společné prohlášení, které bylo vydáno pod formulí deštníku suverenity. Na té se strany dohodly v Madridu předchozí rok. V tomto prohlášení byla mimo jiné také potvrzena agenda stanovená právě v Madridu roku 1989. Nejdůležitějším bodem prohlášení bylo plné znovuoobnovení diplomatických vztahů mezi Velkou Británií a Argentinou. Obě země si tedy vyměnily své velvyslance, argentinský zástupce dorazil do Británie v květnu a britský zástupce dorazil do Argentiny v červenci 1990. Dalším úspěchem tohoto prohlášení byla možnost pro argentinské pozůstalé z války v roce 1982 navštívit hroby padlých. Tato akce se konala pod záštitou Červeného kříže a argentiniští návštěvníci nemohli navštívit žádné jiné místo než hřbitov ve městě Darwin. Toto povolení bylo významné z toho důvodu, že držitelé argentinského pasu nemohli od skončení války v roce 1982 v žádném případě vstoupit na území Falklandských ostrovů. Dále mimo jiné, argentinské orgány uznaly nutnost přijetí faktu, že Falklandské (Malvínské) ostrovy mají své obyvatele s určitou kulturou a také to, že ostrované budou do budoucna více zapojeni do projednávání záležitostí tohoto sporu. Dalším významným posunem v anglo-argentinském sporu také bylo, že argentinská vláda oficiálně ukončila stav nepřátelství mezi Argentinou a Velkou Británií. Obě země také potvrdily vzájemné zrušení víz. Změnou prošly i dříve vytvořené pracovní skupiny, které byly sloučeny do jedné s názvem Britsko-argentinská pracovní skupina v záležitostech jižního Atlantiku¹⁶. Ještě v listopadu téhož roku bylo vydáno další Společné prohlášení obou zemí. Toto prohlášení se týkalo ochrany rybolovu. Stejně jako předchozí jednání probíhalo pod formulí deštníku suverenity. Cílem prohlášení byla spolupráce ve snaze zachování rybolovných zdrojů v okolí Falklandských ostrovů. Rybolov bylo třeba ohlídat, jelikož v posledních letech v těchto

¹⁶ Přeloženo z anglického originálu British/ Argentine Working Group on South Atlantic Affairs.

vodách rychle narůstal. Z tohoto důvodu tedy byla ustanovena Jihoatlantická rybolovná komise¹⁷, která byla složena ze zástupců obou států. Ta měla sledovat stav ryb a analyzovat informace vztahující se k rybolovné činnosti v jižním Atlantiku (Dodds – Manóvil 2001a: 110–112; Evans 1991:478–481; Freedman 2005: 610–612; Churchill 1997: 461–467). V tomto momentě, kdy Argentina a Velká Británie dokázaly skutečně aplikovat na svá jednání formuli deštníku suverenity a znovunavázaly diplomatické vztahy, se dynamika konfliktu přesunula do fáze řešení konfliktu. Oba aktéři dokázali dát stranou neslučitelný zájem, tedy suverenitu ostrovů. Toto téma dokázali odsunout na pozadí, ale stále nebylo možné konflikt oficiálně ukončit. Přesto jim tato skutečnost nezabránila navázat spolupráci v ostatních problematických aspektech týkajících se sporné oblasti ostrovů. Obnovení diplomatických vztahů bylo nejvýznamnějším posunem v konfliktu od skončení války v roce 1982.

V lednu 1991 nastoupil v Argentině do úřadu nový ministr zahraničí Guido di Tella. Ten na rozdíl od dřívějších argentinských politiků prosazoval přímý kontakt s Falklandskými (Malvínskými) ostrovy. S podporou prezidenta Menema věřil, že zlepšení vztahů mezi Argentinou a ostrovy může pomoci v případných jednáních o suverenitě ostrovů. Věděl, že pokud sami ostrované nebudou chtít svou suverenitu postoupit Argentině, Velká Británie jen těžko ze svého stanoviska ustoupí. Argentina ovšem ze svého nároku nehodlala ustoupit už vůbec, dokonce prezident Menem v jednom ze svých projevů prohlásil, že očekává znovuzískání ostrovů do roku 2000. Proto di Tella začal praktikovat tzv. politiku svádění. To znamenalo, že Argentina nabídla pokrýt náklady na odstranění min zbylých po válce v roce 1982 z povrchu ostrovů, di Tella promlouval k občanům skrze rádio a televizi nebo v letech 1993-1995 zorganizoval na Vánoce sbírku knížek a kreslených pohádek pro děti. Největší důraz byl stále kladen na mírové řešení sporu a obecný závazek

¹⁷ Přeloženo z anglického originálu South Atlantic Fisheries Commission.

respektování způsobu života obyvatel ostrovů. Ačkoliv se snažil, aby co nejvíce zlepšil vztahy s ostrovany, stále musel čelit zákazu vstupu na ostrovy držitelům argentinského pasu. Ostrované se tohoto zákazu rozhodně nechtěli prozatím vzdát a nadále považovali britskou suverenitu za jedinou volbu. Argentíně ani tato skutečnost nezabránila v tom, aby v roce 1994 vydala novou ústavu, ve které v části Přejícná ustanovení znovu zopakovala svůj legitimní nárok na ostrovy. Bylo zde také uvedeno, že: „Návrat těchto území a plný výkon svrchovanosti, respektující způsob života jejich obyvatel, v souladu s mezinárodním právem, je trvalým a nezadatelným cílem argentinského lidu¹⁸.“ Těmito územími jsou pak myšleny Malvínské ostrovy, Jižní Georgie a Sandwichovy ostrovy (Dodds 1998: 623–624; Laver 2001: 153–154).

Koncem roku 1991 se objevila další možná konfliktní linie ve sporu o Falklandské ostrovy. Již určitý čas se vědělo, že dno kolem ostrovů má uhlovodíkový potenciál. Velká Británie zde tedy odstartovala průzkum ložisek ropy a zemního plynu. Falklandská vláda se pro jistotu rozhodla, že bude činnost na svém kontinentálním šelfu regulovat. To se ale nelíbilo argentinské vládě. Prezident Menem dokonce pohrozil, že pokud se o této problematice nebude společně vyjednávat, předá záležitost k Mezinárodnímu soudnímu dvoru. Proto Britové a Argentinci začali v roce 1992 jednat o problematice průzkumu ložisek ropy a zemního plynu. Toto i následující jednání nadále probíhalo pod dříve dohodnutou formulí deštníku suverenity. K vyvrcholení došlo v září roku 1995, kdy obě země vydaly Společné prohlášení o spolupráci v mořských aktivitách v jihozápadním Atlantiku¹⁹. Cílem prohlášení byla spolupráce v námořních aktivitách týkajících se obchodu a ropy. Spolupráce měla probíhat skrze Jihozápadní atlantickou uhlovodíkovou komisi²⁰. Stejně jako rybolovná komise byla složena ze zástupců obou států. Jejím účelem byla podpora

¹⁸ Argentinská ústava (1994). Dočasná ustanovení první.

¹⁹ Přeloženo z anglického originálu Joint Declaration on Co-operation over Off-shore Activities in the South West Atlantic.

průzkumu a těžby uhlovodíků. Také měla podporovat průmysl na obou stranách, chránit mořské prostředí a předkládat doporučení o případných budoucích událostech, jako například fakturace objemů vytěžené ropy. Tato spolupráce se zamlouvala především Argentíně, kdy prezident Menem věřil, že právě existence ekonomických zdrojů a zájmů může být tím pravým argumentem pro ostrovany k přijetí argentinské suverenity. Aby nedocházelo k hraničním sporům mezi Falklandy a Argentinou, byl ustanoven podvýbor společné komise, který podněcoval spolupráci v případné těžbě ropy na námořních hranicích mezi státy. Jeho náplní mělo být odstranění politické a právní nejistoty, která by mohla bránit ropným společnostem v těžební činnosti. Problém v této spolupráci nastal, když Argentina oznámila, že zavede poplatky pro těžební společnosti v oblasti sporu. Britové okamžitě oponovali, že argentinská vláda k tomuto rozhodnutí nemá oprávnění a návrh zamítla. V roce 1996 se tak uskutečnila soutěž, která určila firmy s povolením k průzkumu a případné těžbě. Po celý rok 1998 probíhaly průzkumné vrty. Celkem bylo provedeno šest vrtů, z nichž v pěti se objevila ropa velmi nízké kvality. Byly ovšem objeveny značné zásoby zemního plynu. Průzkum také potvrdil, že v okolí ostrovů jsou bohaté organické zdroje, některé však ještě nejsou dostatečně zralé. Britský geologický průzkum a společnost Shell odhadovaly zásoby na 60 miliard barelů ropy (Dodds 1998: 624; Churchill 1997: 468–470; Laver 2001: 161–163).

Pokud by v té době nalezená ropa byla vyšší kvality a její cena na trhu o něco vyšší, pravděpodobně by došlo k plánování těžebních aktivit. V tento moment by tak mohl konflikt získat nový rozměr a to ekonomický. Kromě teritoriálního konfliktu o území by se jednalo také o ekonomický konflikt o surovinové zdroje. Těžba ale nebyla plánována ještě na několik dalších let. Dynamika konfliktu tak nebyla ničím narušena a konflikt

²⁰ Přeloženo z anglického originálu South West Atlantic Hydrocarbons Commission.

nadále setrval v bodě řešení. Vyhlídky pro budoucí vývoj konfliktu byly více než dobré.

V roce 1997 svitla Argentině nová naděje na další vyjednávání o suverenitě. Ve Velké Británii byla zvolena nová Labouristická vláda, v jejímž čele stanul Tony Blair. Argentina doufala, že labouristé budou ohledně politiky Falkland méně zatvrzelí než předchozí konzervativní vláda. Její očekávání se ale nenaplnila. I když labouristé potvrdili další budování důvěry s Argentinou, deklarovali též silnou podporu principu sebeurčení ostrovanů. Nová vláda se také rozhodla vydat dokument, kde deklarovala, že území patřící k Velké Británii nelze nazývat koloniemi nebo závislými územími, což se vztahovalo i na Falklandské ostrovy, ale je třeba nazývat je zámořskými územími Velké Británie. Byla vydána tzv. Bílá kniha o Británii a zámořských územích,²¹ která zmiňovala právo na britské občanství těchto území a také právo na sebeurčení. Na Falklandských ostrovech byla přijata s velkým nadšením. Argentincům tak bylo dáno jasně najevo, že ani Velká Británie, ani Falklandy nehodlají na současném stavu suverenity nic měnit (Dodds – Manóvil 2001b: 788–790).

V roce 1998 došlo opět k menší krizi ve stále více normalizovaných vztazích Velké Británie a Argentiny. V říjnu byl v Londýně jménem španělských orgánů zatčen bývalý chilský prezident Augusto Pinochet za porušování lidských práv a další zločiny. Chile okamžitě zareagovalo, že došlo k narušení záležitostí jejich suverenity. Po měsících vleklé právní bitvy tak chilská vláda v březnu 1999 ukončila letecké spojení s Falklandskými ostrovy. Ostrovy se tak staly závislými pouze na letech RAF.²² Na Falklandské ostrovy byl vyvíjen další tlak, když Argentina začala skrze MERCOSUR²³ apelovat na své spojence Brazílii a Uruguay,

²¹ Přeloženo z anglického originálu White Paper on Britain and Overseas Territories.

²² Royal Air Force neboli Královské vojenské letectvo Spojeného království.

²³ Jihoamerický společný trh je společnou ekonomickou a politickou úmluvou mezi Argentinou, Brazílií, Uruguají a Paraguají (Hanson – Klonsky – Lee: 2012).

aby zrušili nouzové odklony letů mezi ostrovy a Velkou Británií. V tomto případě by tak Falklandy byly zcela izolované od jihoamerického kontinentu. Plánem záchrany falklandské vlády bylo vytvoření linky přes Jihoafrickou republiku. Ten ale selhal již v počáteční fázi. Argentina využila tohoto krizového momentu a zajistila, aby Brazílie a Uruguay nepodporovaly alternativní vzdušnou cestu na ostrovy, pokud nebude vést přes Argentinu. Omezení znamenalo finanční ztrátu pro ostrovy. Z toho důvodu sama falklandská vláda začala iniciovat rozhovory mezi Velkou Británií a Argentinou. Jednání započala v dubnu 1999 a řešila tři hlavní otázky. První otázkou byla letecká doprava mezi ostrovy a jižní Amerikou, druhou řízení rybolovu ve sporné oblasti a poslední zrušení zákazu vstupu držitelů argentinského pasu na Falklandské ostrovy. Všechna jednání chtěly země stihnout do argentinských prezidentských voleb, které se konaly v říjnu 1999. Výsledkem tedy bylo Společné prohlášení ze 14. července 1999 (Dodds – Manóvil 2001b: 794–795).

Prohlášení mělo šest hlavních bodů. Prvním z nich bylo, že držitelé argentinského pasu mohou vstoupit na území Falklandských (Malvínských) ostrovů. V první chvíli tento bod vyvolal u ostrovanů nevoli. Ještě v roce 1997 falklandská vláda ve své ústavě uvedla, že držitelům argentinských pasů je vstup na ostrovy zakázán. Společné prohlášení však tento bod zcela ignorovalo a zrušilo, aniž by to bylo konzultováno s vládou ostrovů. I pro Argentinu měla tato významná událost jeden negativní dopad. Její vláda musela de facto přijmout autoritu falklandské vlády v rámci imigrační kontroly. Další téma, které se v prohlášení řešilo, bylo posílení spolupráce ohledně rybolovu, především posílení v boji proti nelegálnímu rybolovu. Ohledně zrušených leteckých linek s ostrovy, což bylo hlavní iniciativou ke společnému jednání, bylo rozhodnuto o obnovení letů mezi Falklandami a Chile s podmínkou měsíčních zastávek v argentinském městě Rio Gallagos. Poté se také řešil nový památník obětem války na hřbitově v Darwinu, jehož návrh musela nejprve schválit

falklandská vláda. Argentinská strana zase slíbila přezkoumání místních jmen, která byla uložena v roce 1982 při invazi argentinskou juntou. Tyto názvy by pak měly být odstraněny z oficiálních map. Společné prohlášení také zavazovalo obě strany ke spolupráci na odminování Falklandských ostrovů (Dodds – Manóvil 2001a: 113–116; Laver 2001: 164–165).

Ačkoliv Společné prohlášení vypadalo slibně, ani Argentina, ani Falklandy nebyly s výsledkem příliš spokojeni. Argentina se domnívala, že v jednáních udělala příliš mnoho ústupků. Falklandská vláda byla zase rozčarována tím, že do jednání nebyla více zapojena a obávala se argentinské přítomnosti při pomoci s odminováním. Dynamika konfliktu tak i v těchto letech zůstala v bodu řešení. Strany sporu se snažily spolupracovat v co nejvíce sporných oblastech, hlavní problém sporu byl však nadále odsunut do pozadí. Proto nemohl být konflikt zcela ukončen.

Vývoj konfliktu po válce lze považovat za oteplování britsko-argentinských vztahů. Přes počáteční nedůvěru se podařilo udržet konflikt nenásilným. Intenzita konfliktu klesla až do latentní fáze a i přes menší konflikty mezi aktéry nevzrostla. Dynamika konfliktu se nezasekla v mrtvém bodě a téměř okamžitě se dostala do bodu eskalace. I přes počáteční potíže ve vyjednávání vzájemných podmínek se dostala dále až do bodu řešení. U obou zemí byly očividné snahy o spolupráci. Zásadní problém ale nebyl vyřešen. Ani jedna strana se nehodlala vzdát svého nároku na suverenitu ostrovů. I když ho ve svých jednáních dokázaly dát stranou, stále určoval směr jednání. Již Společné prohlášení z roku 1999 vneslo jisté rozčarování pro všechny zúčastněné strany sporu. Do budoucna tak mělo oteplování vystřídat ochladnutí znovunavázaných vztahů.

4.3 Spor o Falklandy od přelomu tisíciletí do roku 2010

Koncem roku 1999 proběhly v Argentině prezidentské volby, ve kterých zvítězil Fernando de la Rúa. Již při svém nástupu do úřadu se

musel potýkat s ekonomickou krizí a nespokojeností veřejnosti. Jeho politika ovšem situaci ještě zhoršila a přivedla Argentinu na prahu nového tisíciletí do hluboké ekonomické krize. V roce 2001 proto na svou funkci rezignoval stejně jako jeho nástupce. Teprve prozatímnímu prezidentovi Eduardu Duhaldoovi se podařilo situaci pomalu zlepšovat. Skutečné zlepšení ale přišlo až s prezidentem Nestorem Kirchnerem. Z důvodu katastrofálního stavu ekonomiky Argentiny v letech 2000 až 2003 se politici zaměřovali především na domácí politiku a trh. Ačkoliv nárok na Falklandské (Malvínské) ostrovy byl nadále oficiálním stanoviskem argentinské vlády a i veřejnost byla o nároku přesvědčena, v tomto období byly boj o zisk suverenity a jakékoliv další aspekty sporu odsunuty na vedlejší kolej (Carranza 2005: 65, 69–70, 82–83).

Argentinský prezident Nestor Kirchner dokázal zemi vytáhnout z hluboké ekonomické krize. Do svého úřadu nastoupil na jaře 2003 a byl považován za nejsilnějšího prezidenta od konce vojenské vlády v roce 1983. Jeho přístup byl o mnoho více nacionalistický, než tomu bylo u jeho předchůdců. Při svém odchodu z funkce byl považován za nejoblíbenějšího prezidenta v moderní argentinské historii. Jeho nacionalismus se také odrážel v zahraniční politice (Levitsky – Murillo 2008: 16–17). Právě jeho agresivnější, přesto mírový přístup znamenal zhoršení anglo-argentinských vztahů. V otázce Falklandských (Malvínských) ostrovů měl mnohem razantnější přístup než předchozí prezidenti. Nejlépe jeho postoj vystihl výrok z roku 2006 při příležitosti výroční vzpomínkové akce za mrtvé z války roku 1982: „Malvíny musí být národním cílem všech Argentinců, a dialogem, diplomacií a mírem je musíme získat pro naši vlast. Ale dialog, diplomacie a mír neznamenají, že musíme žít se skloněnou hlavou“ (Miller – Taylor 2007: 29).

Nový přístup prezidenta Kirchnera přinesl do konfliktu také nový směr. Zlepšování vztahů a postup při řešení konfliktu začal stagnovat. Argentina již nebyla nadále ochotna odsouvat zásadní problém sporu na vedlejší

kolej. Ačkoliv intenzita setrvávala v latentní fázi, začalo hrozit její zvýšení. Také posun v dynamice se začal pohybovat spíše zpátky nežli dopředu. Hrozilo, že dynamika se vrátí do bodu polarizace, kdy o sobě aktéři začnou uvažovat v negativním smyslu a začnou omezovat vzájemnou spolupráci. Snaha o budování vzájemných vztahů v předchozích letech tak pomalu přicházela nazmar.

Hned po svém nástupu Kirchner začal kritizovat jednání Velké Británie ohledně dohodnuté spolupráce. V listopadu dokonce zrušil povolení charterovým letům na Falklandy přeletět přes argentinský vzdušný prostor. Tento moment byl počátkem období, kdy argentinská vláda začala razit názor, že nelze dosáhnout shody v dalších otázkách spolupráce, dokud jednání nebudou spojena s jednáním o suverenitě. Kirchnerovi bylo zcela jasné, že k znovuotevření jednání o suverenitě bude potřebovat podporu ostatních států. Začal proto hledat spojence mezi latinskoamerickými zeměmi a v regionálních a mezinárodních organizacích. V roce 2005 skrze OAS vyzvala Argentina britskou vládu k jednání o postoupení Falkland. Obvinila ji z jednostranných akcí, které byly v rozporu s dříve dohodnutými prohlášeními. Sem například patřilo, že Velká Británie v oblasti sporu vydává licence k rybolovu až na období dlouhé 25 let. To Argentina považovala za narušení ochrany rybolovných zdrojů, na které se dohodly ve společném prohlášení z roku 1990. Další stížnost se týkala britské vojenské základny na Falklandských ostrovech a její modernizace, kterou považovala za militarizaci jižního Atlantiku. Toto své stanovisko zopakovala i v červnu ve Zvláštním výboru pro dekolonizaci OSN (Dodds 2013: 167; Miller 2012: 8–9, 12–13; Miller – Taylor 2007: 22–23).

V roce 2006 se Kirchner rozhodl ještě více posílit vztahy s ostatními latinskoamerickými zeměmi. Nejbližší spolupráci navázal s Venezuelou. Její prezident Hugo Chávez dokonce vyzýval Velkou Británii k navrácení ostrovů Argentině. V létě se oba představitelé sešli a podepsali dokument,

ve kterém požadovali mírové, spravedlivé a především konečné řešení sporu o svrchovanosti Falklandských (Malvínských) ostrovů. Vše mělo proběhnout v souladu s příslušnými rezolucemi OAS a OSN. V OSN také Argentina i Velká Británie měly odůvodnit své nároky na ostrovy. Británie nadále argumentovala sebeurčením ostrovanů, Argentinci své nároky bránili principem územní celistvosti. O něco později ve Zvláštním výboru pro dekolonizaci Argentinci napadli argument Velké Británie. Podle nich se právo na sebeurčení nemůže vztahovat na obyvatele ostrovů, protože původně byly ostrovy součástí Argentiny a domorodé obyvatelstvo bylo vystěhováno a nahrazeno britskou okupační silou. Podle argentinských slov tak uplatňování sebeurčení na ostrovech znamená podporu kolonialismu. Britové se také ohradili proti argentinskému tvrzení. Podle nich nemá argentinské tvrzení o územní celistvosti žádnou historickou nebo právní základnu. Ohledně nároku z 18. století se vyjádřili, že v tomto období dokonce ani Argentina neexistovala. Svůj vztah s Falklandy odmítli nazývat koloniální, považovali ho za odvozený z názoru většiny obyvatel ostrovů. Také tvrzení, že obyvatelé ostrovů nemají politická práva, považovali minimálně za nespravedlivé. OSN tedy obě země znovu vyzvala k nalezení mírového řešení (Miller 2012: 8–10; Miller – Taylor 2007: 22–23, 25–29).

Argentinská vláda i obyvatelstvo nadále důrazně dávaly svůj nárok na ostrovy najevo. V ulicích se začaly objevovat nápisy „Las Malvinas son Argentinas²⁴“ a dokonce vyšly nové učebnice dějepisu, které popisovaly, jak Britové nelegálně kolonizovali ostrovy. Tyto učebnice byly distribuovány všem argentinským středoškolákům. V červnu 2006 argentinská vláda ustanovila zvláštní komisi zabývající se otázkou znovunabytí suverenity nad ostrovy. Chvilí po svém založení vydala zprávu, kde znovu zopakovala argentinské stanovisko ohledně práva sebeurčení ostrovanů. Ukázkou toho, jak se vztahy mezi velkou Británií a

²⁴ V překladu Malvíny patří Argentíně.

Argentinou pomalu zhoršovaly, byla vzpomínková akce v roce 2007 k výročí 25 let od skončení války. Velká Británie chtěla uspořádat společnou akci, Argentina to ale odmítla s odůvodněním, že ze strany Britů jde o oslavu vítězství ve válce. Každá země tak uspořádala svou vlastní vzpomínkovou akci za padlé ve válce o Falklandy (Miller – Taylor 2007: 29–32).

V červnu roku 2007 se novým premiérem Velké Británie stal Gordon Brown. Argentinský prezident mu ve svém gratulačním dopise popřál hodně štěstí v novém úřadu a zároveň zdůraznil, že nadále trvá na vyjednávání ohledně suverenity ostrovů. Ovšem tak jako jeho předchůdci i Brown se později vyjádřil, že na současném stavu ostrovů nehodlá nic měnit (Bologna 2011: 175, 177–178). V roce 2007 se také projevilo narůstající znepokojení Argentinců ohledně dříve uzavřených bilaterálních dohod. Jejich stížnosti na jednostranná britská rozhodnutí tak vyvrcholily pozastavením všech zasedání Výboru pro rybolov v jižním Atlantiku. Strany se však dohodly, že se na toto téma znovu sejdou a problematiku projednají. Podobné to bylo i s dohodou o uhlovodíkové spolupráci. Britské chování ohledně průzkumu ropy v okolí Falkland, které vedlo k porušování bilaterálních závazků, donutilo Argentinu vypovědět spolupráci v této oblasti (Bologna 2011: 181–184). Tento rok také znamenal nové prezidentské volby v Argentině. I přes značnou popularitu se prezident Nestor Kirchner rozhodl znovu nekandidovat. Kandidaturu ale ohlásila jeho manželka Cristina Fernández de Kirchner a volby s přehledem vyhrála (Levitsky – Murillo 2008: 16).

Na konci prezidentského období Nestora Kirchnera se tak intenzita konfliktu začala pomalu zvyšovat. Stejně tak dynamika namísto toho, aby pokračovala v bodě řešení konfliktu, znovu skutečně poskočila do bodu polarizace. Argentina se snažila donutit Velkou Británii vyjednávat nad suverenitou, ta ale komunikaci na toto téma zásadně odmítala. V rámci společných dohod především britská strana sporu začala dohodnutá

pravidla v menší míře ignorovat. To vše vedlo k frustraci argentinské strany a následnému pozastavení své účasti v těchto společných ustanoveních. I přes stále vyhocenější stav konfliktu nehrozila změna charakteru z nenásilného na násilný konflikt.

Cristina Kirchner pokračovala ohledně ostrovů v agresivní politice svého manžela Nestora. Ve svém inauguračním projevu znovu potvrdila nárok na Falklandské (Malvínské) ostrovy a vyzvala k řešení problému v souladu s rezolucemi OSN. V roce 2008 v kongresu prohlásila, že kromě trvalého nároku na Malvínské ostrovy chce po Velké Británii, aby povolila letět Argentincům navštívit budovaný památník ve městě Darwinu na památku padlých ve válce roku 1982²⁵ (Bologna 2011: 169–170). Téhož roku také přednesla řeč před Valným shromážděním OSN. V té zdůraznila, že je třeba řešit problém koloniální enklávy v 21. století. Zdůraznila také, že Velká Británie o otázce suverenity ostrovů nechce diskutovat i přes značné snahy Argentiny jednání zahájit. Proto chtěla po OSN pomoc se zahájením debat s Velkou Británií (Kirchner 2008). V roce 2009 před Valným shromážděním zopakovala téměř totožné nároky jako předchozí rok včetně mírové snahy o dosažení oficiálního otevření památníku v Darwinu za přítomnosti argentinských občanů (Bologna 2011: 172).

Na podzim roku 2008 byla přijata nová ústava pro Falklandské ostrovy. Velká Británie považovala za její cíl větší autonomii pro ostrovy. Argentina ovšem na její přijetí okamžitě podala formální stížnost. Vyjádřila se, že je to další jednostranný akt Velké Británie ve sporu o ostrovy, navíc lhostejný k rezolucím OSN. V roce 2009 se ke všem předchozím prohlášením Argentiny premiér Brown vyjádřil, že nehodlá jednat o svrchovanosti ostrovů, dokud bude uznáváno právo na sebeurčení ostrovanů. Podotknul, že ostrované jsou jednoznačně pro britskou svrchovanost. Prohlásil také, že je ochoten jednat o ostatních problémech

²⁵ Nový památník byl schválen již v roce 1999, jeho vybudování ale provázelo problémy.

kolem ostrovů. Dále vyjádřil lítost nad pokračujícími spory ohledně památníku v Darwinu. Také se zmínil o plánované těžbě ropy v okolí ostrovů. Řekl, že průzkum a případná těžba bude v souladu s přáním ostrovanů pokračovat i přes vypovězení spolupráce argentinské strany v této oblasti (Bologna 2011: 177-179).

Přelom tisíciletí přinesl do vývoje britsko-argentinských vztahů oproti 90. létům obrat o 180 stupňů. Zatímco předchozí vlády obou zemí se snažily udržovat co nejlepší vztahy, vlády na počátku 21. století zaujaly mnohem razantnější postoj. Po válce se vztahy mezi aktéry vyvíjely více než příznivě, intenzita klesala a dynamika konfliktu se dostala až do bodu řešení. S novým prezidentem Kirchnerem však Argentině došla trpělivost s odsouváním otázky suverenity z jakýchkoliv jednání a zvýšila svou apelaci k projednávání jak na Velkou Británii, tak na různé mezinárodní organizace. Velká Británie se ale těmito kroky nenechala zastrašit a pevně si stála za rozhodnutím neprojednávat suverenitu ostrovů. Tato opatření tak oproti 90. letům vedla k zvyšování intenzity konfliktu. Ozbrojené střety přesto nadále nehrozily. Konflikt se tak udržoval mezinárodním teritoriálním a především nenásilným konfliktem. Dynamika konfliktu se vrátila z bodu řešení do bodu polarizace. Místo, aby se řešení konfliktu ubíralo směrem ke zdárnému konci, nabral tak jeho průběh na obrátkách. Tyto změny naznačovaly i průběh budoucího vývoje. Situace se však vyhrotila ještě více, než se předpokládalo.

5 VÝVOJ BRITSKO-ARGENTINSKÉHO SPORU OD ZNOVUOBJEVENÍ ROPY V ROCE 2010

V roce 2010 nastal v dosavadním vývoji anglo-argentinských vztahů od skončení války zásadní zlom. Kromě symbolického boje o suverenitu ostrovů byl spor protkán s ekonomickým potenciálem. Tímto potenciálem byla možná těžba ropy v okolí ostrovů. Jak bylo řečeno výše, o uhlovodíkovém potenciálu Falkland se hovořilo již dlouhou dobu, nikdy však realizace nedošla dál než k průzkumům. Tyto průzkumy navíc neukázaly povzbudivé výsledky a cena ropy v té době nebyla příliš vysoká. Z těchto důvodů tak nikdy k případné těžbě nedošlo. V roce 2010 ale bylo vše jinak. Cena ropy byla oproti dřívějším letům až desetinásobná a mohla tak zemi, která by ji těžila, přinést značné bohatství. Ohledně nároků na přírodní zdroje platí tzv. princip trvalé suverenity nad přírodními zdroji. Zjednodušeně řečeno, komu patří dané území, tomu patří i zde nalezené přírodní zdroje. V případě Falklandských ostrovů je zde ale problém. Jak Velká Británie, tak Argentina nadále považují svůj nárok na ostrovy za legitimní. OSN tuto situaci nadále označuje za „zvláštní a konkrétní koloniální situaci,“ která se liší od jiných případů právě díky nalezené ropě. Ovšem ani OSN, ani jiné mezinárodní organizace nedokázaly Británii přesvědčit o společném vyjednávání nad suverenitou ostrovů (Ruzza 2011: 84–89).

V této fázi došlo k zásadní proměně konfliktu. Nadále zůstal mezinárodním a nenásilným konfliktem a to i přes to, že obě země posilovaly námořní jednotky kolem ostrovů. K teritoriálnímu charakteru konfliktu se však navíc přidal ekonomický rozměr. Od tohoto okamžiku tak lze konflikt o Falklandy považovat za teritoriální konflikt o území a také za ekonomický konflikt o surovinové zdroje, v tomto případě o velmi strategickou surovinu – ropu. Jak si ukážeme níže, právě ta byla další výzvou k argentinským snahám otevřít diskuzi o suverenitě ostrovů. Nejen pro správce ostrovů, ale i pro ostrovy samotné by těžba znamenala

značné bohatství. Proto zde vznikla společnost Falkland Oil and Gas Limited (FOGL). Ta získala licenci na těžbu v některých oblastech kolem ostrovů, kde byla nalezena ropa (FOGL 2014). Navíc budoucnost rybolovu v okolí Falkland se nejevila zrovna nejlépe. Rybolovné zdroje se totiž ukázaly jako náchylné na změny životního prostředí (Benwell – Dodds 2010:576). I z toho důvodu objev zásob ropy přitáhl pozornost všech zúčastněných.

5.1 Reakce aktérů sporu na těžbu ropy v okolí Falkland a následný vývoj konfliktu

Jak již bylo řečeno, i přes ukončení spolupráce s Argentinou britský průzkum ložisek ropy kolem Falkland nadále pokračoval. Argentině se ale případná těžba jevila jako porušování jejího nároku na suverenitu. Proto v únoru začala požadovat zvláštní povolení vydané argentinskou vládou pro lodě plující v argentinských výsoštných vodách, které pluly z nebo na Falklandy. Jako opodstatnění pro nové opatření pak uvedla obranu argentinské svrchovanosti a také všech jejích přírodních zdrojů. Velká Británie odpověděla, že průzkum probíhá v oblastech pod britskou svrchovaností a tak jsou průzkumné počiny v souladu s mezinárodním právem. Koncem února se tak do severní oblasti Falkland přesunula souprava společnosti Desire Petroleum a provedla první ropné vrty (BBC 2010a).

Mezitím se vztah mezi Velkou Británií a Argentinou nadále přiosťoval. Kvůli dosavadním argentinským opatřením se Britové rozhodli posílit loďstvo v okolí ostrovů. Argentina ovšem zareagovala stejným způsobem. V jejím postojí ji navíc podporovaly další latinskoamerické země, které počínání Velké Británie odsuzovaly jako pozůstatek kolonialismu. Britský průzkum ložisek byl označen za drancování a loupež neobnovitelných přírodních zdrojů. Společná stanoviska ohledně ropných aktivit v okolí ostrovů pak byla podepsána koncem února v mexickém Cancunu, kde se

sešlo 32 zástupců z latinskoamerických a karibských zemí (Benwell – Dodds 2010: 575, 577–579; Carroll 2010). Toto setkání také dalo vzniknout novému Společenství latinskoamerických a karibských států (CELAC²⁶). Členem se staly všechny země amerického kontinentu kromě Spojených států a Kanady. Uskupení bylo vytvořeno jako alternativa k OAS, což znamenalo, že argentinská apelace ohledně ostrovů se přesunula právě do nově vzniklého fóra (MercoPress 2010). Další argentinskou snahou o otevření dialogu s Velkou Británií byl pokus zapojit do vyjednávání Spojené státy. Ty měly hrát ve sporu roli vyjednavče. Británie ale na tento návrh zareagovala negativně. Prohlásila, že role vyjednavče není v tomto konfliktu třeba (BBC 2010b).

Intenzita konfliktu od doby zahájení průzkumných vrtů začala stoupat. Můžeme říct, že balancovala na pomezí latence a krize a pomalu dosahovala středního stupně. Například zvyšování počtu námořních jednotek v okolí ostrovů lze považovat za známku krize. I tak se ale neočekávalo, že ke skutečným ozbrojeným konfliktům dojde. V dynamice byl stupeň polarizace stále výraznější. Země už téměř vůbec nerespektovaly dříve dohodnutá společná ujednání. Cílem Británie bylo podporovat těžbu v okolí ostrovů stejně jako ostrovy samotné. Argentina zase chtěla jakýmkoli mírovými způsoby otevřít debatu o jejich suverenitě a to včetně narušení ekonomického života ostrovů.

Zatímco se Argentina snažila těžební činnost v okolí ostrovů zastavit, koncem března byly známy výsledky z průzkumných vrtů společnosti Desire Petroleum. Zprávy ale nebyly nijak příznivé. Podle společnosti hrozila možnost, že zásoby nemusí být ekonomicky životaschopné. První výsledky totiž ukázaly nízkou kvalitu ropných zásob (Offshore Technology 2010). Zlom přišel koncem roku. Ropná společnost Rockhopper, která zde také prováděla průzkumné vrty, přišla se skvělými výsledky. Jednat se mělo o nádrž s vysoce kvalitní ropou a zásoby byly odhadovány na

²⁶ Přeloženo z anglického originálu Community of Latinamerican and Caribbean States.

několik set milionů barelů. Tento objev inicioval společnost Rockhopper k dalšímu průzkumu zásob ropy v okolí ostrovů. Možná naleziště byla rozdělena do několika oblastí, které měly skrývat komerčně schopná ropná pole. V červnu roku 2011 tak byla úspěšně vytěžena první ropa z okolí Falklandských ostrovů (Wertheim 2012: 50–52). Na základě dalších průzkumů ropných ložisek společnost Rockhopper oznámila, že komerční těžba ropy by měla začít v roce 2016 (BBC 2011).

I v roce 2011 pokračovaly v okolí ostrovů ropné vrty. Výsledky průzkumů byly nadále příznivé. Mezitím se na podzim konaly v Argentině prezidentské volby, ve kterých znovu zvítězila Cristina Kirchner. Hned na počátku svého druhého prezidentského období se jí podařilo přesvědčit státy uskupení MERCOSUR, aby do svých přístavů zakázaly vplout lodím pod falklandskou vlajkou (Dodds 2012:689). Pro Británii to však mělo jen malý praktický dopad. Počet falklandských lodí se rovnal přibližně třiceti a navíc Uruguay povolila vplout do svých přístavů obchodním lodím (MercoPress 2011). Jak uvádí Klaus Dodds, můžeme říci, že v tomto období měla Argentina tři hlavní strategie v rámci politiky týkající se Falklandských ostrovů. První z nich bylo spoluzajištění, což znamenalo zahrnutí a získání podpory latinskoamerických partnerů. Další snahou bylo narušení hospodářského života Falkland. To lze vidět na opatřeních týkajících se lodí plujících v argentinských vodách a později i právě v opatření MERCOSURu. Také snahy o pozastavení těžby ropy lze započítat do této kategorie. Poslední strategií je podpora argentinské suverenity skrze známé osobnosti²⁷ (Dodds 2012: 686–687).

Rok 2012 byl rokem, kdy od války o Falklandy uběhlo již třicet let. Ale ani v této době nebyl jakýkoliv posun v řešení konfliktu v dohledu. Ačkoliv si Argentina stála za svým nárokem na suverenitu, zároveň se distancovala od podobných záměrů vojenské junty Leopolda Galtieriho

²⁷ Mezi největší podporovatele patří britský zpěvák Morrissey, který veřejně prohlašuje, že Falklandské ostrovy patří Argentině. Dalším zastáncem tohoto názoru je například americký herec Sean Penn (Goni 2012).

(Binns 2012: 23). Mírové řešení bylo nadále argentinskou prioritou. I na počátku tohoto roku urgovala prezidentka Kirchner na OSN a další mezinárodní uspořádání, aby přijala opatření proti „britskému kolonialismu.“ Také byla znepokojena militarizací jižního Atlantiku. Velká Británie totiž plánovala k ostrovům vyslat svůj největší torpédoborec. Navíc zde měl provádět svůj výcvik Vévoda z Cambridge. Všechna tato opatření Argentina považovala za provokaci před třicátým výročím války o Falklandy. Jediným cílem všech argentinských stížností však nadále bylo donutit Británii začít jednat o suverenitě ostrovů. I v těchto případech hledala Argentina hlavní spojence u ostatních latinskoamerických zemí. Velká Británie na tyto projevy reagovala tím, že za kolonialistické chování lze považovat právě argentinský ekonomický tlak skrze MERCOSUR a rozšiřování nároku na území jiné země. Uvedla také, že vyslání dalších lodí a výcvik prince Williama na ostrovech je jen běžnou součástí obrany ostrovů (Binns 2012: 23; Dodds 2012: 685–687).

Průzkum ropy kolem Falklandských ostrovů mezitím nadále pokračoval. Argentina však již nějakou dobu hrozila, že celou záležitost předá Mezinárodnímu trestnímu soudu. Argentinský ministr zahraničí Hector Timmerman, který se o nárok na ostrovy důrazně hlásil, uvedl, že všechny zásoby ropy a plynu patří argentinskému lidu. Celé britské jednání bylo označeno za drancování. Británie se však nenechala zastrašit a označila argentinské počínání za „nelegální zastrašování.“ Britský premiér David Cameron znovu deklaroval, že jde o legitimní komerční podnik. Zopakoval také, že ostrovy budou nadále chránit a jednání o suverenitě nezačnou, dokud si to nebudou přát sami ostrované (BBC 2012a). Další demonstrací argentinské odhodlanosti ohledně nároku na ostrovy byl reklamní spot před nadcházející olympiádou, která se měla konat ve Velké Británii. V té argentinský atlet trénoval na území Falklandských ostrovů. Celý spot byl pak zakončen sloganem: „Abychom mohli soupeřit na anglické půdě, trénujeme na té argentinské“ (BBC

2012b). Velká Británie a Mezinárodní olympijský výbor k reklamě řekly, že do olympiády politika nepatří. Snažily se komunikovat s Argentinou a přimět ji, aby hry nevyužívala jako politickou platformu a plně respektovala olympijskou chartu (Staff 2012). Argentinský olympijský výbor tedy podal ujištění, že hry jako politické fórum nepoužijí. Prezidentka Cristina Kirchner si ovšem za reklamou s názvem Olympijské hry 2012: Pocta padlým a veteránům z Malvín nadále stála (BBC 2012c).

Se znovu zvolením prezidentky Kirchner se konflikt nadále přirostřoval. Ekonomický charakter konfliktu Kirchner dokázala využít i jako zbraň k diskusi o suverenitě. Intenzita již v těchto chvílích dosahovala stupně krize, nadále bez hrozby ozbrojených střetů. Dynamika však setrvala ve stádiu polarizace. Posun k lepšímu zatím nebyl v dohledu, nehrozila ale ani izolace. Pokud chtěla Argentina otevřít jednání o suverenitě, bylo důležité nadále udržovat vzájemnou komunikaci. Stejně tak Velká Británie neměla žádný zájem na narušení informační výměny. V tomto ohledu se tak dynamika konfliktu v bodu polarizace zasekla a dostala se do mrtvého bodu, kdy ani jedna strana nedokázala donutit tu druhou ke změně svého stanoviska.

5.2 Falklandské referendum

V červnu 2012 se do sporu poprvé výrazněji zapojili sami ostrované. Falklandská vláda oznámila, že hodlá uspořádat referendum o tom, zda chtějí ostrované nadále zůstat pod britskou správou. Důvodem k uspořádání byl úmysl ostrovanů ukázat Argentině i ostatnímu mezinárodnímu společenství, že jsou si jisti svou příslušností k britské správě. Vláda se také vyjádřila, že argentinské snahy poškodit falklandské živobytí prostřednictvím politiky jsou nezákonné a jejich kontraproduktivní blokády jsou nepřijatelné. Při příležitosti oznámení rozhodnutí o pořádání referenda se v rámci summitu G20 sešli David Cameron a Cristina Kirchner. Cameron pak oznámil, že o suverenitě ostrovů nehodlá

diskutovat. Projevil také víru v to, že Argentina bude nadcházející referendum a jeho výsledky respektovat. Ze setkání ale odešli oba zástupci rozčarováni. Argentinská strana byla pobouřena, že Britové o suverenitě jednat nebudou. Britské straně zase nevyhovovala argentinská neochota respektovat legitimitu referenda.

Od listopadu 2012 se Argentina snažila odradit další země, především jihoamerické, od oficiálního uznání nebo jen podpory referenda. Po celém světě tak vysílala své diplomaty s tímto posláním. Další argentinskou snahou bylo také narušení plánu falklandské vlády na mezinárodní pozorovatelský tým, který by dohlížel na průběh referenda. Svou roli sehrála i argentinská velvyslankyně ve Velké Británii Alicia Castro, která měla upozorňovat na údajnou nezákonnost referenda při každé možné příležitosti. Žádná z argentinských snah však nesplnila svůj cíl. Jediné hlasy podpory se ozývaly z Bolívie a Venezuely, přesto ani tyto země oficiálně referendum nezavrhly (Dodds – Pinkerton 2013: 413-415).

I přes Argentinské protesty proběhlo 10. a 11. března 2013 referendum o politické budoucnosti ostrovů. Tomu předcházelo mnoho příprav ze strany falklandské vlády. V říjnu 2012 byl podán návrh otázky, na kterou měli voliči odpovídat. V listopadu byla tato otázka schválena ve znění: „Přejete si, aby si Falklandské ostrovy udržely svůj současný politický statut zámořského území Spojeného království?“ Voliči pak odpovídali buď ANO nebo NE (RIOM/MIOR Referendum Observes 2013: 1,3). Vláda také připravila brožury, ve kterých zmiňovala následky rozhodnutí voličů. V případě odpovědi „ne“ bylo uvedeno, že tato odpověď přinese další konzultace a přípravy, což povede k dalšímu referendu o alternativních možnostech. V případě odpovědi „ano“ byla uvedena možnost, že statut ostrovů by mohl být kdykoliv přezkoumán a do budoucna by mohla být zahrnuta také plná nezávislost Falkland.

Několik dní před konáním referenda dorazila mezinárodní pozorovatelská komise, která na celý průběh referenda dohlížela a

zaručovala tak jeho legitimitu. Na ostrovech bylo zřízeno několik hlavních hlasovacích místností. Aby byla zaručena možnost hlasovat pro co největší počet voličů, byly zřízeny i mobilní týmy, které hlasy sbíraly v odlehlejších oblastech. Výsledky byly oznámeny z radnice ve Stanley ve 22:30 místního času (Dodds – Pinkerton 2013: 415-416). Celkový počet hlasů byl 1518, což odpovídalo 92% volební účasti. Z odevzdaných hlasů byly pouze tři záporné, tedy s odpovědí ne. Jeden hlas nebyl započítán a jeden byl považován za neplatný. Celých 99,8 % voličů tak vyjádřilo svou vůli zůstat nadále pod správou Velké Británie (Doods – Pinkerton 2013: 415; Falkland Islands Government 2013). Po vyhlášení výsledků bylo vydáno oficiální prohlášení mezinárodní pozorovatelské mise v anglickém a španělském jazyce. V něm bylo řečeno, že referendum bylo spravedlivé a odráží vůli obyvatel ostrovů. Poznamenáno bylo i to, že vše probíhalo v souladu s mezinárodními normami a místními předpisy (RIOM/MIOR Referendum Observes 2013: 1). Týden po referendu Argentina vyjádřila respekt identitě a způsobu života ostrovanů, přesto nadále deklarovala snahu o otevření jednání nad suverenitou ostrovů. Také odmítala uznání legitimity tohoto referenda. Pro britskou vládu byl však tento akt dalším důvodem k posílení svých pozic ohledně Falkland a přání jejich obyvatel (Doods – Pinkerton 2013: 415–416).

Ačkoliv se obyvatelé Falklandských ostrovů pokusili ovlivnit probíhající konflikt o jejich území výše zmíněným referendem, na charakteru konfliktu samotném se nic nezměnilo. Oba aktéři pouze utužili své pozice a názory. Intenzita i dynamika nadále setrvaly ve stejné fázi. Argentina se sice dříve zavazovala, že obyvatelé budou do sporu více zapojeni, v průběhu času ale na tento závazek pozapomněla. Rozuzlení sporu tak ani v tento moment nebylo v dohledu.

5.3 Současný vývoj sporu

V současné době spor nadále setrvává v mrtvém bodě. Velká Británie odmítá jednat o suverenitě ostrovů a Argentina se naopak snaží hledat spojence, kteří by Brity k jednacímu stolu dokázali přivést. Například na jaře roku 2013 navštívila Cristina Kirchner nově zvoleného papeže argentinského původu Františka. Při této příležitosti ho požádala, aby zasáhl do sporu o suverenitu ostrovů. Chtěla, aby jí dopomohl přimět Británii začít jednat o suverenitě Falkland (Malvín). Vatikán ovšem vzkázal, že se do záležitostí suverénních států nebude zapojovat, stejně jako tomu bylo v průběhu dějin (Kington 2013).

Počátkem roku 2014 se také objevila další zpráva ohledně falklandské ropy. Bylo oznámeno, že první produkce ropy se uskuteční až v roce 2018 nebo 2019 namísto původně plánovaného roku 2016. Důvodem je výměna typu těžebních technologií za výhodnější. Celý průběh však může zkomplikovat další argentinský protest. Argentina totiž začala požadovat peněžitý trest nebo dokonce odnětí svobody pro společnosti, které těží ropu v okolí ostrovů bez povolení Buenos Aires. Ačkoliv jsou tyto sankce těžko vymahatelné, těmto společnostem může uškodit také současný zákaz těžit ropu v uznaných argentinských vodách. Británie na prohlášení ostře zareagovala s tím, že toto usnesení se Argentině nepodaří proměnit ve skutečnost. Prohlásila, že obyvatelé ostrovů mají právo na uhlovodíkový průzkum, který je nedílnou součástí práva na sebeurčení. Všechny argentinské snahy o narušení ekonomiky Falklandských ostrovů a bilaterálních obchodních vztahů byly britskou vládou předem odsouzeny jako neúspěšné (Goni – Halliday 2014; Jacobs 2014).

Poslední událostí, kdy Argentina dala znovu hlasitěji slyšet o svém nároku na Falklandské ostrovy, bylo nedávné krymské referendum 16. března 2014. O tom prezidentka Kirchner prohlásila, že pokud nejsou uznány výsledky krymského referenda, neměly by být uznány ani výsledky toho falklandského. Zatímco Krym je od Ruska vzdálen několik

kilometrů, Falklandy jsou od Velké Británie vzdáleny 13 tisíc kilometrů. Kirchner tedy nevidí důvod, proč by mělo platit zrovna to referendum na Falklandských (Malvínských) ostrovech (Irish – Hepinstall – Pineau 2014). Za toto prohlášení o dvojím metru světových velmocí ruský prezident Putin Kirchner osobně telefonicky poděkoval (MercoPress 2014).

Od okamžiku zahájení průzkumných vrtů a plánování těžby ropy v okolí Falklandských ostrovů v roce 2010 konflikt poprvé od války prošel zásadní změnou. Prvně se k teritoriálnímu přidal ještě ekonomický rozměr. Pro oba aktéry byl tento zásadní zlom dalším důvodem proč deklarovat právo na suverenitu ostrovů. V současné době je ropa velmi strategickou surovinou, jejíž vlastnictví přináší zemi značné bohatství. Argentina navíc tento rozměr dokázala použít jako další nátlak k otevření diskuze o suverenitě. Od této doby také postupně vzrostla intenzita konfliktu a dostala se až na střední úroveň do bodu krize. I přes to však ani jedna země do budoucna nehodlala použít násilí jako způsob řešení konfliktu. Argentina se ale nebála použít ekonomický nátlak. Dynamika konfliktu zůstávala ve fázi polarizace a bylo očividné, že tento stav se jen tak nezlepší. Na druhou stranu nehrozila ani izolace. V dosahování svých cílů bylo v případě mírového řešení třeba udržovat vzájemnou komunikaci. V této chvíli, kdy posun jakýmkoliv směrem nebyl v dohledu, se konflikt dostal do mrtvého bodu. Ani jeden aktér nedokázal přimět druhého k ustoupení od svých deklarovaných požadavků. Konflikt tak v současnosti můžeme označit za etablovaný.

6 ZÁVĚR

Spor o Falklandské ostrovy je dlouhodobou záležitostí. Je názorným příkladem toho, že ne každý konflikt skončí s válkou. V tomto případě válka odstartovala pouze nový, mírový způsob vedení boje o suverenitu ostrovů. Ani tento postup nedokázal spor vyřešit. V prvních chvílích po válce spolu Velká Británie a Argentina hledaly společnou cestu k navázání spolupráce, všechny pokusy ale selhaly. Situace se však začala zlepšovat již na počátku 90. let. Za pomoci Spojených států amerických spolu obě země znovunavázaly diplomatické vztahy a dokázaly spolupracovat ohledně rybolovu a uhlovodíkového potenciálu ostrovů. Spolupráce fungovala pouze za předpokladu, že hlavní bod sporu, suverenita, nebude projednáván.

Oteplování vzájemných vztahů však skončilo hned na přelomu nového tisíciletí. Vláda prezidenta Nestora Kirchnera měla k problematice suverenity ostrovů agresivnější přístup než jeho předchůdci. Pomalu začala tlačit na Velkou Británii, aby byly zahájeny vzájemné rozhovory zahrnující také svrchovanost ostrovů. Ještě razantnější přístup měla za své vlády jeho žena Cristina Kirchner. Ta se rozhovory snažila zahájit i skrze mezinárodní společenství. Nebála se použít ani ekonomického nátlaku, který ohrožoval ekonomiku ostrovů. Žádný z pokusů avšak nesplnil svůj účel a Británie si nadále pevně stála za rozhodnutím o suverenitě nevyjednávat. Britsko-argentinské vztahy se tak dočkaly značného ochlazení. Ukázkou toho, jaký vliv mají na spor o Falklandy jejich obyvatelé, bylo referendum v roce 2013. Velká Británie dlouhou dobu deklaruje právo na sebeurčení ostrovanů a výsledky referenda tak považuje za zcela legitimní. Argentina naopak právo na sebeurčení ostrovanů popírá a dodnes výsledky referenda neuznala. I přes oficiálně projevenou vůli obyvatel tak Argentina jejich přání zcela ignoruje.

Samotný konflikt o Falklandy po skončení války v roce 1982 prošel mnohými změnami, některé okolnosti se však za celou dobu trvání nijak

nezměnily. Například pokud konflikt posoudíme podle umístění v mezinárodním systému, po celou dobu se jednalo o mezinárodní konflikt. Od konce války až do současnosti nebylo použito ozbrojeného násilí, podle použitých prostředků se tedy jednalo o nenásilný konflikt. Jediné, co se měnilo, byl charakter konfliktu definovaný podle příčiny. Až do roku 2010 se jednalo o teritoriální konflikt, kdy sporným územím byly Falklandské ostrovy. V roce 2010 ale konflikt dostal nový, komerční rozměr a stal se také ekonomickým konfliktem o surovinový zdroj. Ropa nalezená v okolí ostrovů spor tak v posledním desetiletí ještě více přiosťřila.

Vývojem prošla i intenzita a dynamika konfliktu. Po skončení války intenzita klesala a dostala se do nejnižší možné fáze na latentní úroveň. Na přelomu tisíciletí s novou vládou Nestora a Cristiny Kirchnerových však začala znovu růst. Na pomezí krize balancovala znovu po roce 2010, kdy konflikt ovlivňovaly průzkumné vrty v okolí Falkland. Také dynamika konfliktu byla téměř po celou dobu v pohybu. Po skončení války setrvala v mrtvém bodě pouze několik měsíců a přes prvotní neúspěšné pokusy ve vyjednávání přešla do bodu deeskalace. V této fázi aktérům pomohly jako zprostředkovatel Spojené státy, skrze které si země vyměňovaly informace. Díky této spolupráci se aktéři dokázali posunout v dynamice do bodu řešení konfliktu. Zásadním milníkem v tomto posunu byla aplikace tzv. deštníku suverenity. Všechny posuny kupředu však znovu skončily s vládou manželů Kirchnerových. S jejich přístupem se dynamika konfliktu dostala do fáze polarizace, kdy oba aktéři začali ztrácet vzájemné sympatie. V této fázi setrvala tak dlouho, až se dostala do mrtvého bodu a konflikt se stal etablovaným. Charakter konfliktu se tak zásadně proměnil pouze v roce 2010 s objevem ropy. S intenzitou a dynamikou tomu bylo naopak. V 90. letech 20. století intenzita klesala, na počátku 21. století začala znovu růst a dosáhla až do bodu krize. Podobně tomu bylo i u dynamiky, která na konci 20. století deeskalovala a dostala se až

do fáze řešení konfliktu. Na počátku 21. století však znovu došla do fáze polarizace a později se zasekla v mrtvém bodě.

V současné době není řešení konfliktu v dohledu. Oba aktéři jsou velmi zatvrzelí ohledně svých postojů k ostrovům. Rozdílné pohledy na historii objevení ostrovů a právo na sebeurčení ostrovanů, plánovaná těžba ropy, to vše nedovoluje oběma stranám spor o Falklandy ukončit. Do budoucna bude zajímavé sledovat, jak bude spor pokračovat, pokud do několika let skutečně začne komerční těžba ropy v okolí ostrovů. Prozatím ale konflikt nadále setrvává v mrtvém bodě.

7 ZDROJE

Odborná literatura

Beck, Peter J. (1982). Cooperative Confrontation in the Falkland Islands Dispute: The Anglo-Argentine Search for a Way Forward, 1968-1981. *Journal of Interamerican Studies and World Affairs* 24 (1), s. 37–58.

Beck, Peter J. (1985). The Future of the Falkland Islands: A Solution Made in Honk Kong? *Royal Institute of International Affairs* 61 (4), s. 643–660.

Benwell, Matthew C. – Dodds, Klaus (2010). More unfinished business: the Falklands/Malvinas, maritime claims, and the spectre of oil in the South Atlantic. *Environment and Planning D: Society and Space* 28 (neuveden), s. 571–580.

Binns, Kirk (2012). Penguins, Oil and Frigates Viewing Falkland Island Politics from the Inside. *Canadian Naval Review* 8 (1), s. 20–24.

Bologna, Alfredo B. (2011). The situation of Malvinas Islands at the beginning of the Bicentennial of the Argentine Independence. In: Romero, Augustín, *The Question of Malvinas Islands and the Bicentennial of Argentina* (Buenos Aires : House of Deputies of the Nation, Malvinas Parliamentary Observatory Committee), s. 165–189.

Calvert, Peter (1983). Sovereignty and the Falkland Crisis. *International Affairs* 59 (3), s. 405–413.

Carranza, Mario E. (2005). Poster Child or Victim of Imperialist Globalization? Explaining Argentina's December 2001 Political Crisis and Economic Collapse. *Latin American Perspectives* 32 (6), s. 65–89.

Corbacho, Alejandro L. (2008). Prerogative and Mediation: Anglo-Argentine Diplomacy After the Falklands/Malvinas War, 1983-1989. *International Negotiation* 13, s. 311–339.

Dodds, Klaus – Manóvil, Lara (2001a). A Common Space? The Falklands/Malvinas and the New Geopolitics of the South Atlantic. *Geopolitics* 6 (2), s. 99–126.

Dodds, Klaus – Manóvil, Lara (2001b). Back to the Future? Implementing the Anglo-Argentine 14th July 1999 Joint Statement. *Journal of Latin American Studies* 33 (4), s. 777–806.

Dodds, Klaus – Pinkerton, Alasdair (2013). The Falkland Islands referendum 2013. *Department of Geography, Royal Holloway, University of London*, s. 413–416.

Dodds, Klaus (1998). Towards Rapprochement? Anglo-Argentine Relations and the Falklands/Malvinas in the Late 1990s. *International Affairs* 74 (3), s. 617–630.

Dodds, Klaus (2012). Stormy waters: Britain, the Falkland Islands and the UK–Argentine relations. *International Affairs* 88 (4), s. 683–700.

Dodds, Klaus (2013). Consolidate! Britain, the Falkland Islands and wider the South Atlantic/Antarctic. *Global Discourse* 3 (1), s. 166–172.

Evans, Malcom (1991). The Restoration of Diplomatic Relations between Argentina and the United Kingdom. *The International and Comparative Law Quarterly* 40 (2), s. 473–482.

Freedman, Lawrence (2005). *The Official History of the Falklands Campaign, Volume II: War and Diplomacy* (New York: Routledge).

Goemans, Hein (2006). Bounded communities: territoriality, territorial attachment, and conflict. In: Kahler, Miles – Walter, Barbara F., *Territoriality and Conflict in an Era of Globalization* (New York: Cambridge University Press), s. 25–61.

Gustafson, Lowell S. (1998). *The Sovereignty Dispute over the Falkland (Malvinas) Islands* (New York: Oxford University Press).

Hrbek, Jaroslav (1999). *Válka o Falklandy 1982* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny).

Chalupa, Jiří (1999). *Dějiny Argentiny, Uruguaye, Chile* (Praha: Lidové noviny).

Churchill, Robin R. (1997). Falkland Islands: Maritime Jurisdiction and Co-operative Arrangements with Argentina. *The International and Comparative Law Quarterly* 46 (2), s. 463–477.

Jacobs, Justin (2014). Falklands oil delayed. *Petroleum Economist* 81 (1), s. 45.

Krejčí, Oskar (2001). *Mezinárodní politika* (Praha: EKOPRESS).

Laver, Roberto (2001). The Falklands/Malvinas: A New Framework for Dealing with the Anglo-Argentine Sovereignty Dispute. *The Fletcher Forum of World Affairs*, 25 (2), 147-176.

Levitsky, Steven – Murrilo, María V. (2008). *Argentina: From Kirchner to Kirchner*. *Journal of Democracy* 19 (2), s. 16–30.

Martin, Lisa L. (1992). Institutions and Cooperation: Sanction during the Falkland Islands Conflict. *International Security* 16 (4), s. 143–178.

Miller, Vaughne – Taylor, Claire (2007). The Falkland Islands: Twenty Five Years On. *House of Commons Library*. Dostupné na: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:cwTOWHIP7uEJ:www.parliament.uk/briefing-papers/RP07-29.pdf+&cd=1&hl=en&ct=clnk>.

Miller, Vaughne (2012). Argentina and the Falkland Islands. *House of Commons Library*. Dostupné na: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ts9Y6ZYBoYsJ:www.parliament.uk/business/publications/research/briefing-papers/SN05602/argentina-and-the-falkland-islands+&cd=1&hl=en&ct=clnk>.

Morgan, Kenneth O. (1999). *Dějiny Británie* (Praha: Lidové noviny).

- Poledne, Aleš (2004). *Největší moderní války* (Praha: Volvox Globator).
- Prince, Michael – Strosser, Ed (2011). *Stupidní války* (Praha: Triton Praha).
- Ruzza, Alice. (2011). The Falkland Islands and the UK v. Argentina Oil Dispute: Which Legal Regime? *Goettingen Journal of International Law*, 3(1), s. 71–99.
- Šmíd, Tomáš (2010a). Teoretické koncepty výzkumu konfliktu – terminologie, příčiny a dynamika. In: Smolík, Josef – Šmíd, Tomáš a kol., *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století* (Brno: Masarykova univerzita), s. 21–42.
- Šmíd, Tomáš (2010b). Suroviny a ozbrojený konflikt. In: Šmíd, Tomáš a kol., *Vybrané konflikty o zdroje a suroviny* (Brno: Masarykova univerzita), s. 17–21).
- Thatcher, Margaret (1996). *Roky na Downing Street* (Praha: Naše vojsko).
- Tomeš, Jiří (2007). Války po rozpadu bipolárního světa – tendence a příčiny. In: Festa, David – Novotný, Josef – Tomeš, Jiří a kol., *Konflikt světů a svět konfliktů* (Praha: Nakladatelství P3K), s. 77 – 116.
- Waisová, Šárka (2005). *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích* (Praha: STOPRO).
- Waisová, Šárka (2008). *Mezinárodní organizace a režimy* (Plzeň: Aleš Čeněk).
- Waisová, Šárka (2009). *Současné otázky mezinárodní bezpečnosti* (Plzeň: Aleš Čeněk).

Internetové zdroje

- BBC (2010a). Argentina toughens shipping rules in Falklands oil row. *BBC News*. 17. 2. 2010 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/8518982.stm>, 20. 3. 2014).

BBC (2010b). UK rejects Hillary Clinton's help in Falklands dispute. *BBC News*. 2. 3. 2010 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/8544634.stm>, 20. 3. 2014).

BBC (2011). Rockhopper optimism on Falklands oil development. *BBC News*. 15. 9. 2011 (<http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-14925620>, 21. 3. 2010).

BBC (2012a). Falkland Islands oil dispute: UK hits back at Argentina. *BBC News*. 16. 3. 2012 (<http://www.bbc.com/news/world-latin-america-17395537>, 21. 3. 2014).

BBC (2012b). Argentine Olympic advert riles Falklands. *BBC News*. 4. 5. 2014 (<http://www.bbc.com/news/world-latin-america-17948002>, 21. 3. 2014).

BBC (2012c). IOC criticises Argentine Olympic advert. *BBC News*. 5. 5. 2012 (<http://www.bbc.com/news/world-latin-america-17970165>, 22. 3. 2014).

Carroll, Rory (2010). Latin American leaders back Argentina over Falklands oil dribbling. *The Guardian*. 24. 2. 2010 (<http://www.theguardian.com/uk/2010/feb/23/argentina-uk-falkland-row-oil>, 20. 3. 2014).

Falkland Islands Government (2012). *Our people* (<http://www.falklands.gov.fk/our-people/>, 17. 2. 2014).

Falkland Islands Government (2013). *Results of the referendum on the Political Status of the Falkland Islands*. 12. 3. 2013 (<http://www.falklands.gov.fk/results-of-the-referendum-on-the-political-status-of-the-falkland-islands/>, 22. 3. 2014).

FOGL (2014). *About Us* (<http://www.fogl.com/fogl/en/about>, 20. 3. 2014).

Goni, Uki – Halliday, Josh (2014). Argentina 'will seek to punish' firms that drill for Falklands oil. *The Guardian*. 12. 1. 2014 (<http://www.theguardian.com/world/2014/jan/12/argentina-falklands-oil-international-courts>, 25. 3. 2014).

Goni, Uki (2012). Falkland Islands belong to you, Morrissey tells Argentinian fans. *TheGuardian*. 2. 3. 2012 (<http://www.theguardian.com/uk/2012/mar/02/falkland-islands-belong-argentina-morrissey>, 22. 3. 2014).

Hanson, Stephanie – Klonsky, Joanna – Lee, Brianna (2012). Mercosur: South America's Fractious Trade Bloc. *Council on Foreign Relations*. 31. 7. 2012 (<http://www.cfr.org/trade/mercosur-south-americas-fractious-trade-bloc/p12762>, 23. 3. 2014).

Hepinstall – Irish – Pineau (2014). Crimea vote as worthless as Falklands poll: Argentina president. *Reuters*. 19. 3. 2014 (<http://www.reuters.com/article/2014/03/19/us-ukraine-crisis-falklands-idUSBREA2I1GG20140319>, 11. 4. 2014).

HIK (rok neueden). *COSIMO 1* (<http://www.hiik.de/en/kosimo/kosimo1.html>, 20. 1. 2014).

Kington, Tom (2013). Vatican says Pope Francis will not intervene in Falklands row. *The Telegraph*. 24. 3. 2013 (<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/southamerica/falklandislands/9951223/Vatican-says-Pope-Francis-will-not-intervene-in-Falklands-row.html>, 25. 3. 2014).

MercoPress (2010). *Mexico gives birth to the Community of Latinamerican and Caribbean States*. 24. 2. 2010 (<http://en.mercopress.com/2010/02/24/mexico-gives-birth-to-the-community-of-latinamerican-and-caribbean-states>, 20. 3. 2014).

MercoPress (2011). *Falklands' flagged vessels: "Another diplomatic victory for President Fernández."* 29. 12. 2011 (<http://en.mercopress.com/2011/12/29/falklands-flagged-vessels-another-diplomatic-victory-for-president-fernandez>, 21. 3. 2014).

MercoPress (2014). *Putin rings Cristina Fernandez to praise her Falklands/Crimea double-standard argument*. 26. 3. 2014 (<http://en.mercopress.com/2014/03/26/putin-rings-cristina-fernandez-to-praise-her-falklands-crimea-double-standard-argument>, 11. 4. 2014).

Offshore Technology (2010). *Mapping the Dispute Over Falklands Oil*. 9. 10. 2010 (<http://www.offshore-technology.com/features/feature80989/>, 20. 3. 2014).

Staff, Wire (2012). Argentine Olympic ad riles UK, IOC. *CNN*. 4. 5. 2012 (<http://edition.cnn.com/2012/05/04/world/europe/argentina-uk-falklands-video/>, 21. 3. 2014).

Wertheim, Peter H. (2012). Rockhopper advances Falkland Islands prospects. *Offshore*. 1. 2. 2012 (<http://www.offshore-mag.com/articles/print/volume-72/issue-2/south-america/rockhopper-advances-falkland-islands-prospects.html>, 20. 3. 2014).

Dokumenty

Argentinská ústava (1994). Dočasné ustanovení první.

Kirchner, Cristina (2008). [Ústní sdělení] 23. 9. 2008 (63. zasedání Valného shromáždění OSN). Zápis ze zasedání dostupný na: <http://www.un.org/News/Press/docs/2008/ga10749.doc.htm>.

Rezoluce 40/21 Valného shromáždění OSN (1985).

Rezoluce OSN č. 1514 (1960).

Rezoluce OSN č. 2065 (1965).

Rezoluce RB č. 502 (1982).

Rezoluce RB č. 505 (1982).

RIOM/MIOR Referendum Observes (2013). *Final Report*. Vydáno dne: 23. 3. 2013.

8 RESUMÉ

This bachelor thesis deals with a dispute over Falklands since the cessation of the war in 1982. Thesis mainly deals with the nature of conflict and with intensity and dynamics of the conflict. It also analyzes the development of relations between Argentina and United Kingdom. The first part includes theory which is used to define the nature of the conflict. There are also described levels of intensity and dynamics, which the conflict may or may not go through. In the end of the theoretical part are defined terms used in this thesis.

In the historical part are introduced different points of views on discovering and settlement of Falkland Islands. These different views of both actors in this conflict are one of the reasons why this conflict has not ended yet. Next is briefly described what happened during the war in 1982 and whole background of the conflict is set in theoretical framework. After that is analysed progress of conflict after cessation of the war. In this period anglo-argentine relations started to get better and both countries established diplomatic relations. They co-operated in areas of fishery and hydrocarbon activities. Described are also levels of intensity and dynamics which the conflict has gone through.

In the part which describes development of the conflict since 2010 is mentioned exploration of oil fields near Falkland Islands. This exploration changed nature of the conflict. The conflict became not just territorial but also economical. In this period relations between United Kingdom and Argentina started to get worse. The cause of it was primarily more aggressive approach of Kirchner presidents to gain sovereignty over islands. Again there are described levels of intensity and dynamics which the conflict has gone through. Relations are analysed until present when the dynamics of conflict is stuck in deadlock.

9 PŘÍLOHY

Mapa č. 1 – Oficiální mapa Falklandských ostrovů dostupná ve Velké Británii

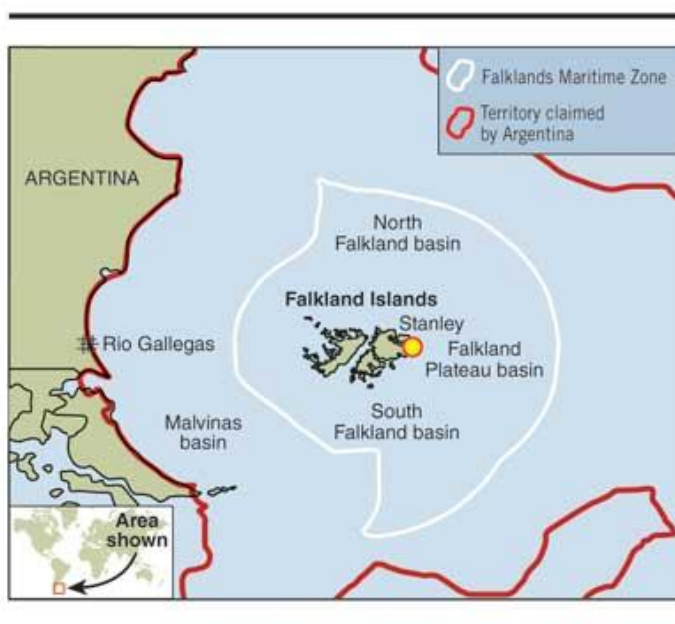
Zdroj: PSYOP of the Falkland Islands war (<http://www.psywarrior.com/Falklands.html>).

Mapa č. 2 – Oficiální mapa Malvínských (Falklandských) ostrovů dostupná v Argentíně

Zdroj: TML Daily (<http://www.cpcml.ca/Tmld2012/D42006.htm>).

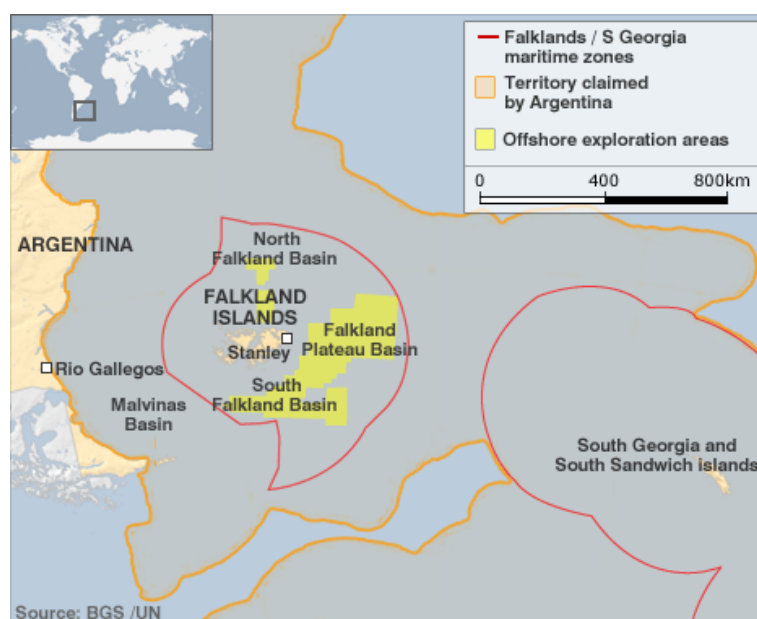
Mapa č. 3 – Teritorium nárokované Argentinou

Červená linie značí teritorium, na které si Argentina činní nárok. Bílá linie značí falklandské námořní hranice.

Zdroj: www.offshore-mag.com (<http://www.offshore-mag.com/articles/print/volume-72/issue-2/south-america/rockhopper-advances-falkland-islands-prospects.html>).

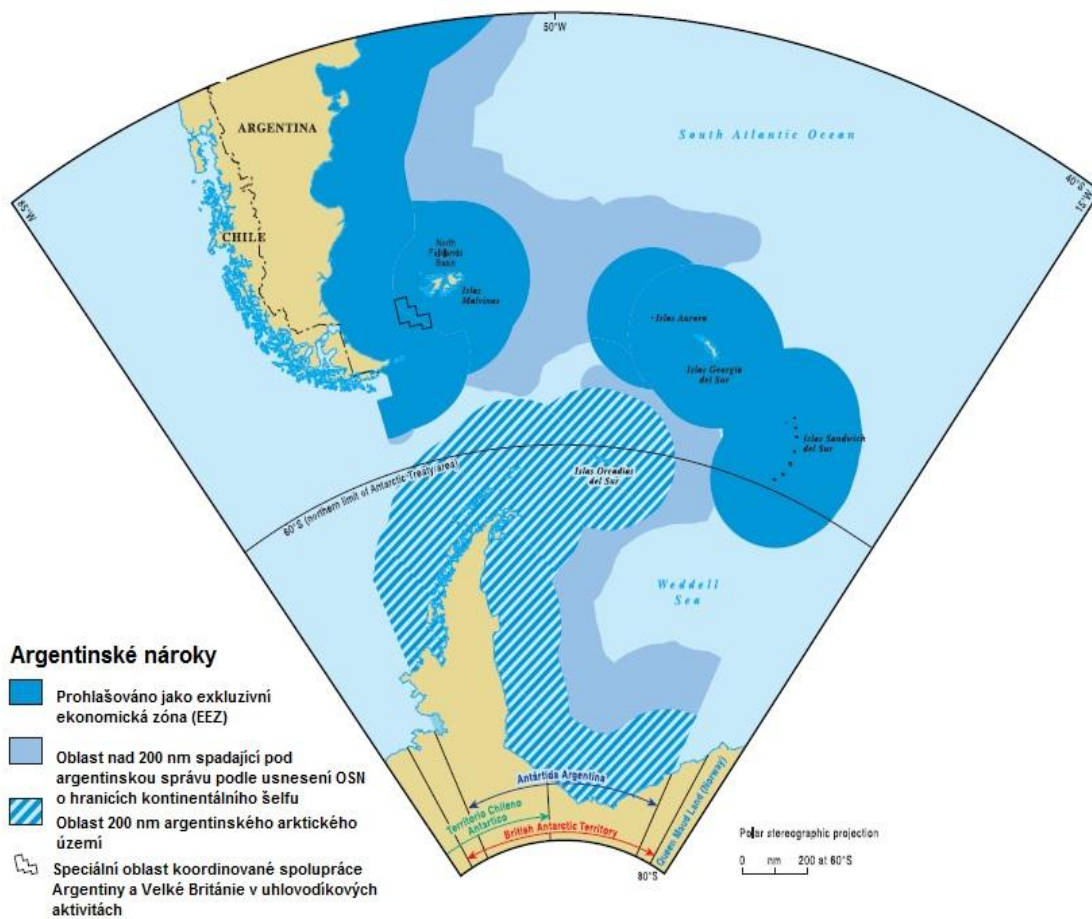
Mapa č. 4 – Oblast těžby ropy

Žlutá barva označuje oblast průzkumu ropných ložisek v okolí Falklandských ostrovů.

Zdroj: BBC (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/8519807.stm>).

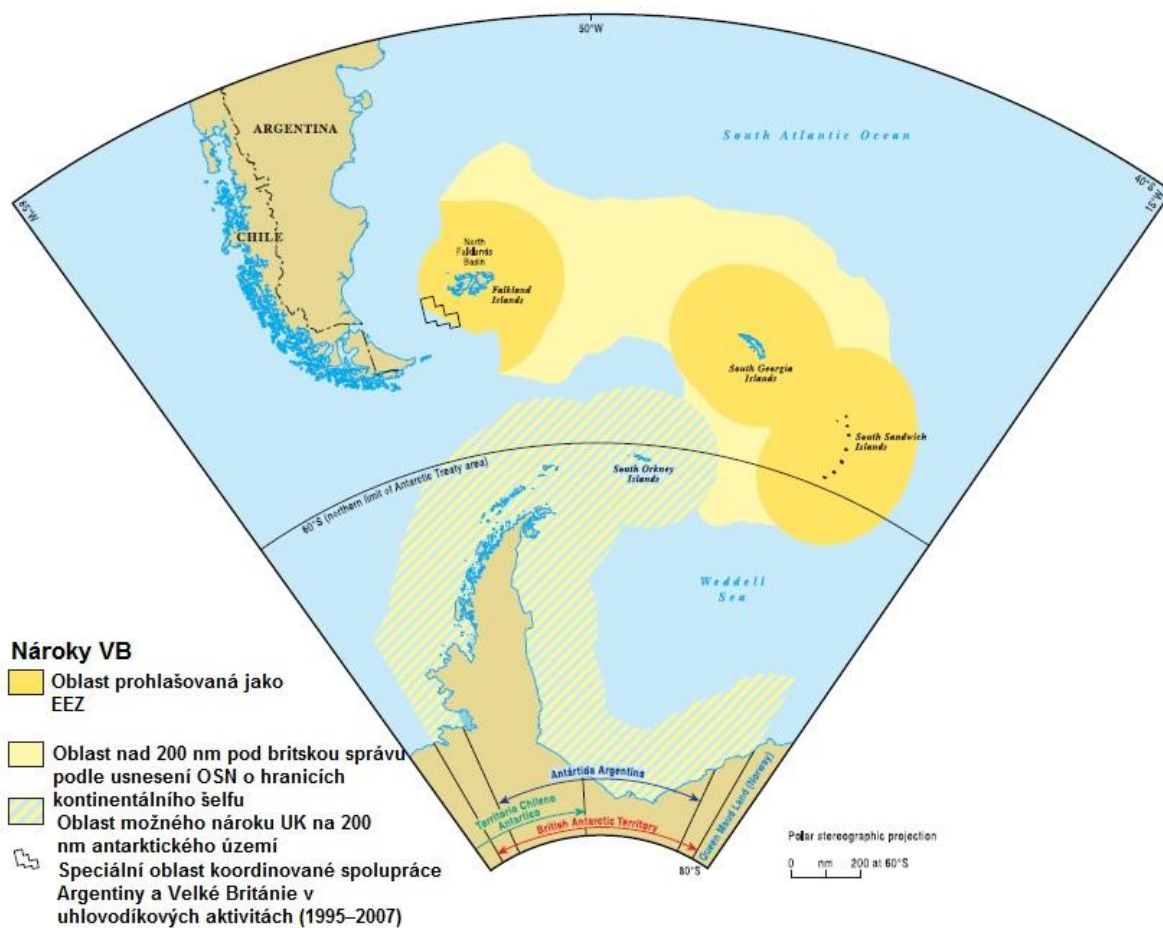
Mapa č. 5 – Argentinské nároky

Pozn. překlad autorky.

Zdroj: IBRU Durham University (https://www.dur.ac.uk/ibru/news/boundary_news/?itemno=19494).

Mapa č. 6 – Britské nároky

Pozn. překlad autorky.

Zdroj: IBRU Durham University (https://www.dur.ac.uk/ibru/news/boundary_news/?itemno=19494).